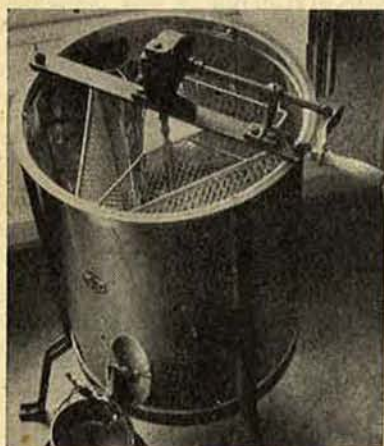

maandschrift voor bijenteelt

verschijnt maandelijks
61e jaargang juli/augustus 1959 no. 7/8

Alles voor de honingoogst

Drieraams standaardslinger voor 3 broed- of 6 honingramen, korf uit één stuk metaal, wormwielaandrijving, terugdrukrem	f 135,—
Vierraams standaardslinger, zelfde kwaliteit	„ 155,—
Tweeraams tafelslinger, zelfde kwaliteit	„ 80,—
Bijenuitlaat	„ 0,95
Idem, gemonteerd op uitlaatbord	„ 3,40
Ontzegelmes	„ 4,50
Ontzegelvork met bakeliet handvat	„ 3,—
Honingzeven, fijne en grove zeef, doorsnee 22 cm	„ 6,—
Kaasdoek voor het zeven van honing, 75 x 75 cm	„ 0,75
Idem, 150 cm breed, per meter	„ 2,50
Honingbokalen, inhoud 450 gram, met ons verenigingsmerk in het glas, met deksel	„ 0,26
Pondsflacons met deksel, karton- en perkament-inlage	„ 0,17
Sectiebak voor Simplex- en V.S.-kast, compleet met secties	„ 15,—
Sectieraam met 3 secties. In een simplex honingkamer kunnen 7 van deze ramen met secties worden gehangen. De ramen kunnen steeds opnieuw van secties worden voorzien	„ 2,50
Amerikaanse secties, per stuk	„ 0,35

Wij zenden U gaarne onze geïllustreerde prijscourant en een handleiding voor het beitsen en schilderen van bijenkasten, het inzetten van kunstraat, het kolbtoestel en zijn gebruik, en een overzicht van de Aalster Bedrijfsmethode gratis en franco toe.

TEL. 2863

AL ONZE PRIJZEN ZIJN VRIJBLIJVEND

GIRO 823276

Goede dingen, Bijenhuis - Wageningen

VERVOERVERBOD VAN BIJEN UITGEBREID

In de Staatscourant van 5 juni 1959, no. 106 is opgenomen een beschikking van de minister van landbouw en visserij op grond van de Bijenwet 1947. In deze beschikking is gehandhaafd de tot dusver bestaande regeling inzake het vervoer van bijen in verband met het optreden van de gevaarlijke bijenziekte acariose (mijtziekte). Het vervoer van bijen van en naar het gedeelte van de provincie Limburg, gelegen bezuiden de gemeenten Echt en Ohé en Laak, blijft derhalve verboden. Het bestaande verbod tot vervoer van bijen van en naar de gemeenten Born, Bunde, Gronsveld, Gulpen, Heer, Itteren, Limbricht, Maastricht, Mheer, Nieuwenhagen, Noorbeek, Schaesberg en Urmond, wordt thans echter uitgebreid tot de gemeenten Kerkrade en Simpelveld. Evenals tot dusver kan de rijksbijenteeltconsulent voor het zuiden des lands vergunning verlenen tot het vervoer van uit andere gemeenten afkomstige bijen via één van bovengenoemde gemeenten naar elders; tevens kan hij vergunning verlenen tot het vervoer van bijen uit andere delen des lands naar Zuid-Limburg ten zuiden van de gemeenten Echt en Ohé en Laak. Aan beide soorten vergunningen kunnen voorwaarden worden verbonden. Aanvragen om zodanige vergunningen moeten dus worden gericht tot genoemde consulent, gevestigd Bredaseweg 304 te Tilburg.

Overtreding van de vervoerverboden en niet nakoming van de aan een vergunning verbonden voorwaarden wordt ingevolge de Wet op de economische delicten gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden en geldboete van ten hoogste tienduizend gulden of met één dezer straffen.

MIJTZIEKTEBESTRIJDING MET FOLBEX 3

Schneider, H. Die Milbenbekämpfung mit Folbex 3. Schweizerische Bienenzeitung 82 (1959) 5 (-5) 198-205. Van 54 in de jaren 1952-1954 behandelde standen waren er in 1959 nog twee standen (dat is dus bijna 4%) besmet. Het mijtziekteprobleem is volgens de schrijver nog lang niet opgelost. Het organiseren van een algemene behandeling levert zeer grote moeilijkheden op. Zo worden er standen overgeslagen, krijgen de bijen niet het aantal van 8 voorgeschreven behandelingen of werd niet op tijd begonnen.

Om goed te werken moet de behandeling door derden en niet door de imker zelf worden toegepast. Bij uitzondering verdwijnt de ziekte niet als de behandeling juist wordt toegepast. Misschien speelt hierbij de kast een rol. Het zal waarschijnlijk nog niet lukken de ziekte geheel uit te roeien.

van Horen en Zien

ALS JE DE KAT OP HET SPEK BINDT, DAN EET ZE HET NIET

Deze uitspraak hoorde ik vijftien jaar geleden van een Groninger boer. Onwillekeurig dacht ik dezer dagen aan het gezegde. Ik had nl. mijn koolzaadhoning geslingerd en na afloop de honingslinger, netjes met kort gras van binnen bestrooid, en een bak met zegelwas voor de bijenstal gelegd om deze leeg te laten snoepen. Maar de bijen gingen er niet op af. Vijf dagen lang keken ze er zelfs niet naar. Zij hadden geen tijd. Er was dracht. Welke? Ik weet het niet. Het koolzaad was gedaan, de klaver was er nog niet. Het stuifmeel had alle kleuren. Prachtig. De honingkamers waren weer vol en toch bloeide de meidoorn volop. Toen ik ruim twintig jaar geleden met imkieren begon, zei m'n leermeester, en hij was een ervaren imker, dat als de meidoorn bloeide er dan geen dracht was. Ik heb jaren ervaren dat z'n stelling juist was. Maar nu, m'n verwondering uitend tegen een collega-imker over deze ongewone dracht, kreeg ik ten antwoord dat de oude Heemskerk zei, als het mooi weer is, dan halen ze op de hekkepalen.

Wat doen we nu met deze prettige verrassing?.... Maar blij en dankbaar accepteren en ons verheugen dat we met de bijen nooit weten waar we aan toe zijn. Zo had ik twee weken de oude moer uit een kastvolk gedaan. Er waren moerdoppen. Een paar dagen later liet ik een jonge juist uitgelopen moer van een prima volk er in lopen. Dus onbevruucht. Drie dagen daarna keek ik, en daar wandelde de jonge dame rustig in het volk en ik brak toen de doppen uit. Een week daarna keek ik of ze aan de leg was. Ja, in een raam staande eitjes, dus juist begonnen. Ik zag nog enkele ramen na om de jonge majesteit te begroeten. Maar wie zag ik, de oude gemerkte en geknpte moer van de kast er naast....!!

Conclusie: de jonge moer is bij de bruidsvlucht of anderszins overstuur gegaan. Het volk was moerloos. Doppen weg en redcellen konden niet gezet worden. Geen open broed meer. Toen moet er een contact ontstaan zijn tussen het volk er naast met volop doppen plus zwermrijpe moer en het moerloze volk. De dame vervulde haar noaberplicht en liep over. Zij ging rustig aan de leg in het moerloze volk.

We weten nooit goed waar we aan toe zijn. Gelukkig.

Zou IK dat weten ???

(Vragen van Bijenteeltexamens)

1. Ik heb hier een stuifmeelval. Waarvoor wordt die gebruikt?
2. In welke tijd van het jaar zou u die gebruiken?
3. Wat bloeit er in juni zoal voor de bijen?
4. Levert de klaver veel stuifmeel op?
5. Kent u streken met overvloedige stuifmeeldracht in september?
6. Waar vindt men zeeasters?
7. Is er geen andere periode met sterke stuifmeeldracht, met een teveel zelfs?
8. Welke planten bloeien in het voorjaar?
9. Wanneer bloeit het koolzaad? En hoe lang bloeit het?
10. Noem nog eens een plant, die in het voorjaar veel stuifmeel geeft.
11. Welke kleur heeft paardebloemenstuifmeel?
12. De korenbloem, wat is dat eigenlijk voor een bloem? Tot welke groep behoort die?
13. Weet u ook iets merkwaardigs dat er gebeurt als een bij zo'n korenbloem bezoekt?
14. Is de korenbloem voor de bestuiving op insecten aangewezen?
15. Ik heb wel eens gehoord, dat een grote stamper in een bloem er op wijst, dat die bloem voor de bestuiving op de wind aangewezen is. De papavers hebben zo'n grote stamper. Zijn dat windbloeiërs?

(Antwoorden in het volgend nummer.)

KRAINER KRAAM

Het is de bedoeling van dit rubriekje, dat onze koninginnetelers (en in het bijzonder de vrienden van de Krainers, die gebruik maken van ons koninginneteeltstation op Schiermonnikoog) daarin hun ervaringen en problemen mededelen en het contact met elkaar onderhouden. Stukjes, bestemd voor deze rubriek, moeten uiterlijk de 10e van de maand in ons bezit zijn.

Blanke raat, best resultaat

Een nieuwe, blanke raat met pas uit het ei gekomen larfjes geeft bij het telen van koninginnen het beste resultaat. Een moerloos volk, dat zo'n raat krijgt, gaat allereerst de wanden van de werkstercellen afknagen. Bij een nieuwe, pasgebouwde en nog niet bebroede raat gaat dat gemakkelijk. Hoe vaker de raat bebroed geweest is, des te meer moeite hebben de bijen met het afknagen dat aan het omvormen van de cellen tot koninginnecellen voorafgaat. De doppen, gebouwd op blanke raat, zijn altijd groter dan die gebouwd op oude raat. Als alle andere omstandigheden gunstig zijn, zijn op blanke raat gebouwde doppen even groot als zwermcellen en alleen dan mogen we verwachten dat de koninginnen uit die cellen de koninginnen uit zwermcellen evenaren. Zo'n pas gebouwde raat is dus voor de bijen het beste; voor de imker echter is hij niet zo gemakkelijk hanteerbaar. Vele telers gebruiken dan ook enige malen bebroede raat. In het algemeen kunnen we zeggen: hoe jonger de gebruikte raat, hoe beter het resultaat.

Bevruchtingsvolkje opnieuw gebruiken

Het komt in ons land niet zoveel voor, dat een teler zijn bevruchtingsvolkje twee of driemaal gebruikt. Meestal wordt de bevruchte koningin, die van Schiermonnikoog teruggekomen is, in een volk ingevoerd en de raatjes en bijen van het bevruchtungskastje aan een volk toegevoegd. Toch is het heel gemakkelijk om zo'n volkje voor de tweede en zelfs voor de derde maal te gebruiken. Goed gevoede bijen, die een dag moerloos geweest zijn, nemen gaarne een rijpe dop aan. Natuurlijk moet het volkje opnieuw van voer worden voorzien. En we moeten er voor zorgen dat we tijdig over rijpe doppen beschikken.

De helft van het ras gaat door de tong

We laten de doppen voor de teelt aanzetten in een moerloos volk. Als we wensen dat de larfjes, waaruit de jonge moeren geboren zullen worden, rijkelijk van voedsel worden voorzien, verdient het aanbeveling om uit het moerloos volk alle raten met hoofdzakelijk open broed te verwijderen. Het is heel gemakkelijk die aan een ander volk te geven in ruil voor raten met gesloten broed.

Het ideaal van de koninginneteler is, dat er in de uitgelopen koninginnecel nog een flinke hoeveelheid koninklijk voedsel aanwezig is. Dan pas heeft hij de zekerheid, dat het zijn jonge koninginnen in het larvestadium aan niets ontbroken heeft.

Niet aangenomen doppen

Als we een koninginneteeltvolkje een rijpe dop geven, wordt die soms niet aangenomen. Hierboven zeiden we al, dat goed gevoede bijen, die een dag moerloos geweest zijn, graag een rijpe dop aannemen. Als er geen dracht is, verdient het aanbeveling het volkje (dat we bijv. voor de tweede keer gebruiken) gedurende de nacht te voeren en de volgende ochtend vóór de vlucht begint het voerapparaat weg te nemen.

De bekende koninginneteler Jay Smith zei eens: „Probeer niet de bijen te dwingen om iets te doen wat

ze niet willen. Probeer het liever op vreedzame wijze en zonder dwang. Voer de bijen, breng ze in die soort gemoedsgesteldheid die u zelf hebt na een groot kerstdiner met gebraden kalkoen gevuld met oesters en opgediend met bosbessensaus en een hete appeltaart met roomijs na. Na zo'n maal zoekt u geen ruzie en wilt u met iedereen in vrede leven. Welgevoede bijen, die een dag moerloos geworden zijn, beschouwen het als een voorrecht om een rijpe dop te krijgen”.

De slimmerik

We zeiden hierboven al, dat we een van Schiermonnikoog teruggekomen bevruchtingsvolkje, waarvan we de moer in een ander volk hebben ingevoerd, een rijpe dop kunnen geven en als die uitgelopen is kunnen we het volkje opnieuw naar het eiland sturen. (Maar denk aan het voer!). Als we zo'n volkje géén dop geven, zet het zelf doppen aan, meestal maar één. Kunnen we zo'n volkje niet rustig z'n gang laten gaan en, als die moer uit die dop uitgelopen is, het volkje naar Schiermonnikoog zenden? Daarover lopen de meningen uiteen.

Wigersma zegt: Onze bevruchtungskastjes zijn nu moerloos geworden en als we ze zo lieten staan, zouden ze moerdoppen aanzetten en zelf weer een jonge moer kweken. En ziet, daar heeft een slimmerik een koninginne-automaat uitgevonden. Eén keer kweekt hij een jonge moer en bevolkt hij het kastje en daarna gaat alles vanzelf. Iedere 3 weken heeft onze imker een jonge moer zonder moeite of pijn. Het zou een pracht uitvinding zijn, indien de jonge moeren niet zo pover waren. Immers, het kleine volkje is bij lange na niet in staat de jonge koninginnelarfjes die prima verzorging te geven, die deze diertjes nodig hebben om tot volwaardige, betere koninginnen uit te groeien. Bloedorn daarentegen zegt: Als men door tijdnood er niet toe komt een nieuwe teeltserie aan te zetten, hoeft men daar niet al te bedroefd over te zijn. Men laat het bevruchtingsvolkje eenvoudig deze ene aangezette dop houden en gebruikt de daaruit geboren jonge koningin. Men kome niet al te zeer onder de indruk van de mening, die gewoonlijk verkondigd wordt, dat deze dieren nergens voor deugen. Ze zijn altijd nog even goed als een koningin uit een serie van 40 koninginnecellen.

Krainers of Carnica's?

De Krainer bij heet officieel *Apis mellifera carnica*. Daar zou men een reden in kunnen zien om van Carnica's te spreken. Maar de Italiaanse bij heet officieel *Apis mellifera ligustica* en niemand (behalve de geleerden) spreekt van *Ligustica's*. Het is misschien wel goed er even op te wijzen dat met de namen „Krainers” en „Carnica's” hetzelfde bedoeld wordt.

Redacteur: R. P. Groenveld, Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis, Wageningen, Tel. 2863. Postrekening 846801.

Commissie van Redactie: A. S. Planting, B. A. v. d. Sande en A. Vink. Adviseurs: de Rijksbijenteeltconsulenten.

De imker en zijn bijen

Majeur en de vakantie-spreiding

Vele doodgevone lieden, die het genoegen van het bijenhouden niet kennen, praten over en maken voorbereidingen voor vakantie. Dan onze imkers! Die zitten in de oogst, zien verlangend uit naar de zending van het Bijenhuis waarmee nieuwe kunstraat, bakken en glaswerk moet komen.

Wat is het bijenhouden weer goed in Nederland.

Lees een goed boek, pas een goede methode toe, reis naar het koolzaad en zorg voor goed weer! Ziedaar alles wat er geschreven en gezegd moet worden.

Ik ben geschrokken van de hoge opbrengsten van het koolzaad. Dertig, vijfenvierzig pond per volk! En nog steeds vloeit de nectarbron! Het is droog, het is schraal en toch staan de bijen op vele plaatsen nat.

Wat zullen nu de linde en klaver doen?

Korenbloem honingt altijd.... als er maar voldoende waren!

Geslingerd wordt er in elk geval.

In het kort lopen we nog even de punten na, die bij de oogst van belang zijn.

1. Wanneer kun je slingeren en wat slinger je?

De honing moet voldoende rijp zijn. Een praktische maatstaf voor de

praktijk is: $\frac{2}{3}$ deel van de met honing gevulde oppervlakte moet verzegeld zijn. Slinger je onrijpe honing dan gaat hij gisten omdat er te veel water in zit.

Slinger geen open broed! Verwijder dus tijdig ($3 + 6 = 9$ dagen) de moer uit de bakken die je wilt oogsten. In dit geval bewijst het moerrooster uitstekende diensten.

2. Hoe neem je de honing af?

Zet lege bakken klaar en zorg er voor dat je die goed kunt afsluiten, bijv. met dekplanken. Als je meer dan één bak van een volk moet afnemen, begin dan met de onderste bak.

Stoot de bijen met een krachtige stoot (vakwerk!) van de raat en veeg de laatste bijen met een paar vlugge bewegingen weg. Hang het raam snel in de gereedstaande bak en sluit die onmiddellijk af.

Als je niet meer dan vijf volken moet slingeren, neem dan van alle tegelijk de honing af en geef aan alle tegelijk de leegstaande ramen terug. Voor het bijenvrij maken van raten **zonder** broed kun je met veel succes de bijenuitlaat gebruiken. De uitlaat wordt gemonteerd in een dekplank. Deze wordt onder de bak gelegd, die men wil oogsten. Dit moet wel een paar dagen gebeuren vóór men denkt te slingeren. De bijen kunnen door de uitlaat **uit** de bak, maar niet weer er in. De bijen zullen de bak

verlaten omdat ze zich moerloos voelen. Ze doen dit echter niet als er broed (ook gesloten broed) in de bak aanwezig is.

3. Het slingeren zelf.

Moeten wij in ons heldere land nog op de hygiëne wijzen?

Ten overvloede dan! U gaat aan voedsel werken voor u en uw medemens! De ruimte waarin u werkt! Het materiaal waarmee u werkt! Eet u zelf geen honing! O ja, de handen! In sommige streken van ons land zeggen ze: „Wat een (vuile) handen, het lijken wel voeten!” Gelukkig wordt het deeg van de bakker niet meer met de voeten gekneed. Ik geloof wel dat de bijenhouders dit stadium te boven zijn.

Wat hebben we nodig?

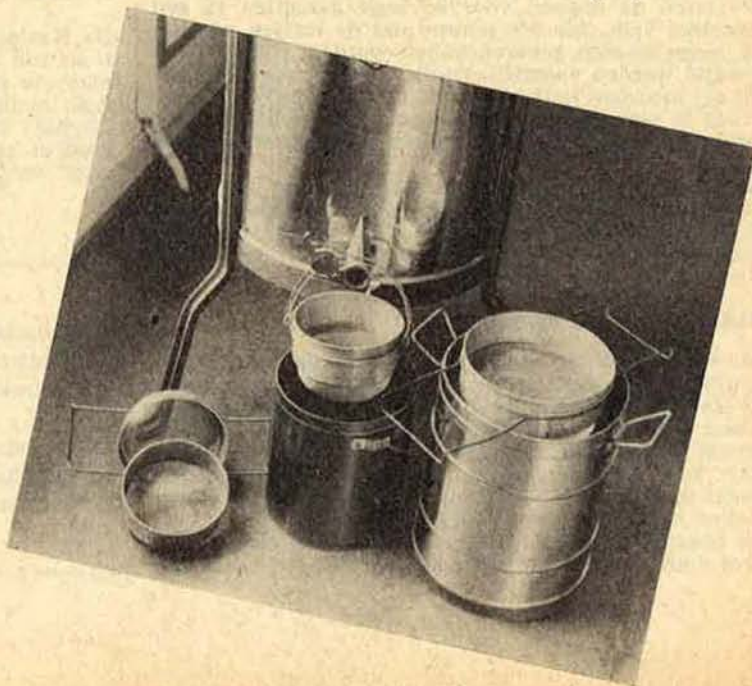
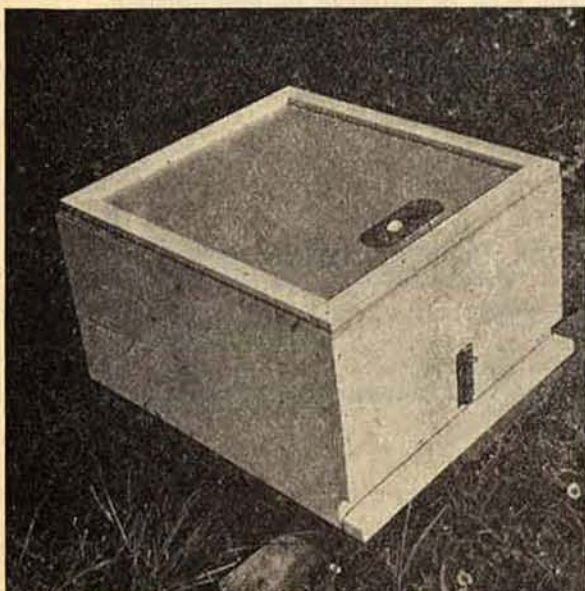
Een scherp broodmes of ontzegelmes om de zegels van de cellen te snijden. Een ontzegelvork (desnoods een gewone vork) om zegels van ongelijke raat te verwijderen. Wie handig met de ontzegelvork kan werken gebruikt geen mes.

Een lepel om voorzichtig in de zeef te roeren als hij verstopt dreigt te raken.

Een goede, zeer fijne zeef. Tegenwoordig gebruikt men nylonstof om te zeven. Dit werkt zeer goed. Als je over enige stukken beschikt, kun je bij verstopping een stuk uitspoelen en even op laten drogen.

Voor het bijenvrij maken van raten zonder broed kun je met veel succes de bijenuitlaat gebruiken

Zeven voor de honingoogst

Een emmer water en een schone handdoek. Het is zo'n vreselijk plakwerk!

Een ontzegelbak. Het raam dat je ontzegelt leg je er op, de druppel honing die uit de beschadigde cellen druip valt door het gaas in een verzamelbak, gaat niet verloren en je plakt niet aan de tafel vast. Ingeval je geen ontzegelbak hebt leg je een stevige oude raat op de tafel en ontzegel de ramen daarop.

Achtereenvolgens:

Haal de blikjes van de oren der ramen, dan komen de raten vlak tegen het gaas en de kans op breuk is geringer.

Ontzegel bij zomerhoning maar één kant, anders krijg je veel verlies door uitlekken.

Sorteer de ramen op zwaarte. Geen zware ramen tegenover lichte in de slinger. Het mechanisme gaat dan aan het huppelen en de raten breken onherroepelijk. Begin langzaam te draaien, voer de snelheid geleidelijk op en breng de slinger langzaam tot stilstand. De voordelen hiervan blijken wel als u het anders doet!

Let zo nu en dan op de zeef. Het is plezierig als die niet overloopt.

Hele zware en nog jonge raten slinger men eerst half leeg aan één kant, men ontzegelt dan de andere kant, draait deze zijde leeg en daarna pas de half afgewerkte kant.

Roer zo weinig mogelijk in de zeef met honing. Zorg voor een paar stukken nylon en laat een dichtgelopen zeef rustig uitlekken terwijl u het tweede stuk gebruikt, spoel het uit en u kunt weer opnieuw beginnen.

Afwerken

Ramen snel teruggeven.

Zegels kunt u door de bijen laten drooglikken. Pas op voor roverij.

Alle gebruikte voorwerpen kunt u met koud water schoonspoelen.

Zet de honing enige dagen in gesloten vaatwerk weg. Vul niet veel

Links: Ontzegelvork

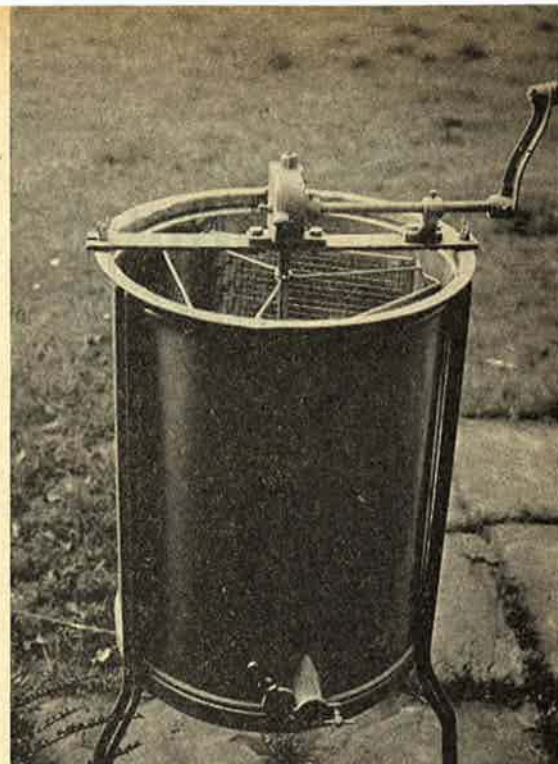
Rechts: Drieraamsslinger

Onder: Doe allemaal...

bokalen met vloeibare honing als u die niet snel kunt afzetten. De honing kristalliseert meestal niet mooi.

We maken onze honing klaar voor de **Nationale Honingtentoonstelling** te Enschede. „Nationaal” wil zoveel zeggen als voor en van het hele land, niet alleen Bunnik, Heerlen of Uithuizen.

Wij gunnen de vaste inzenders de bijna vaste prijzen overigens graag! Kunnen alle Nederlandse imkers samen niet zorgen voor een uitstalling van hun produkten die enige duizenden buitenstaanders lokt? Tien-duizenden Nederlanders speuren de kranten na, luisteren naar de radio of ze niet eens ergens heen kunnen wat enige verstrooiing biedt. We kunnen dit jaar in elk geval honing laten zien!

Enige punten:

1. Lees het tentoonstellings-reglement in de mei-aflevering van dit jaar op blz. 83. Lees goed!
2. Zorg dat de honing absoluut zuiver is. Zeef zorgvuldig door nylondoek. Wrijf of roer onder geen voorwaarde om de honing te doen doorlopen.
3. Neem niet het bovenste laagje honing uit een bus of vat. Dit is altijd de minst rijpe honing.
4. Zorg dat de bokalen goed schoon zijn. Spoel ze met heet water na, sla ze goed uit en laat ze vanzelf drogen.
5. Vergeet niet een karton- en een perkamentinlage te gebruiken alvorens de deksel er op te schroeven.
6. Plak het tentoonstellingsetiketje er netjes op (3 cm van de ondergrond) en laat geen plaksel op de bokaal na.
7. Zorg dat de honing, die u als vloeibaar inzendt, inderdaad vloeibaar is. Er mag geen spoor van kristallen in te zien zijn. Lijkt de honing u niet betrouwbaar, verwarm hem dan heel licht (40—45° C.) tot de kristallen verdwijnen. Vooral niet hoger verhitten, dit geeft aanleiding tot donkerkleuring en verlies van goede smaak. Als u honing gaat verwarmen, die al in de bokalen zit, schroef dan eerst het deksel af. Etiketjes opplakken vlak voor u gaat verzenden.
8. Pak de zending goed in. Op de bodem van het kistje enige lagen ribkarton of flink wat houtwol. Een paar duidelijke gedrukte labels met „glas — breekbaar” helpen mogelijk ook, aangezien de meeste mensen in Nederland kunnen lezen!
9. De gekristalliseerde honing moet ook werkelijk volledig ge-

Het regent

HONING

maar bederf de prijzen niet!

Het buitengewoon droge en zonnige weer heeft voor vele verrassingen gezorgd.

Het **koolzaad** gaf op goede gronden overvloedig honing, gemiddeld 35 pond per volk maar de uitschieters brachten het zelfs tot 80 pond per volk.

De **moerasandijvie** overtreft alle verwachtingen. Er zijn imkers die, na het koolzaad, van dit gewas 100 pond per volk en meer oogstten. Het gemiddelde zal in de buurt van 65 pond per volk of iets hoger liggen. Op het moment waarop we dit schrijven, gaat de dracht nog onverminderd voort en 10 dagen geleden ingehangen lege raten zijn al weer volgesleept. Velen moeten tussentijds tweemaal slingeren voordat ze de volken thuis halen om de laatste oogst er uit te halen.

Het **fruit** gaf oogsten van omstreeks 20 pond per volk.

De **acacia** deed het heel verschillend. In sommige streken is er goed op gevlogen, op andere plaatsen deed de schrale wind zijn invloed gelden.

De heren Van Aarst, Van den Berg (die, de foto maakte) en Groenveld inspecteren de darrenvolken op het bevruchtungsstation Schiermonnikoog. Het station is tot eind juli geopend.

De **klaver** is door de grote droogte zeer wisselvallig. Op droge gronden zagen we het gewas verdrogen, op vochtige plaatsen daarentegen staat het goed en het is nu (22 juni) nog te vroeg om er veel van te zeggen. Ook de **korenbloem** lijdt van de droogte, maar op het moment waarop we dit schrijven vliegen de bijen er nog druk op.

De **linde** moet water hebben voor de bloei en dat heeft ze niet gehad. Ze bloeit door de droge warmte snel af.

Op gunstige plaatsen valt het mogelijk mee, maar dat is nu nog niet te zeggen.

Het **wilgenroosje** begint al aardig te bloeien, maar het lijdt ook van de droogte. Als er spoedig regen komt kan ook dat nog meevallen.

De **heide** heeft het ook veel te droog maar we weten niet wat spoedige overvloedige regen daar nog kan doen.

Bladhoning. Op het moment waarop we dit schrijven komt bij sommige volken reeds bladhoning binnen.

De ontzegelbak (foto Maagendans)

Bederf de honingprijzen niet!

kristalliseerd zijn. Als u de bokaal schuin houdt, mag het oppervlak niet in beweging komen. U moet de honing niet in de bokalen laten kristalliseren (versuikeren).

Wanneer u andere honing dan die van koolzaad als gekristalliseerde honing aanbiedt, kunt u deze vooral het beste enten met koolzaadhoning. Neem daarvoor op een bokaal een eetlepel goed gekristalliseerde koolzaadhoning en roer die goed door de nog vloeibare zomerhoning. Deze honing om de paar dagen goed roeren en pas als hij stijf begint te worden in de bokalen doen.

10. Let bij de seeties, raathoning en slingerhoning op gelijkmatigheid van verzegelen en volledig verzegelen. Verlies de helderheid van de ramen niet uit het oog!
11. Bakwerk moet van dien aard zijn, dat de jury er niet eerst de schimmel af moet scheren.
12. De opmaak mag nooit ondoelmatig zijn en ook niet zó, dat de kleur van de honing niet tot zijn recht komt.

Veel succes met deze eerlijke strijd!

Het regent honing dit jaar en... we hoorden al van een imker die z'n oogst verkoopt voor 85 cent per pot aan de consument. We doen een dringend beroep op de leden om de met moeite gewonnen oogst niet voor een appel en een ei op de markt te brengen, want dit heeft onherroepelijk zijn invloed op de prijzen, die anderen kunnen maken. Men houde zich aan de afspraken en waar geen afspraken van kringen, enz. zijn houde men als richtsnoer aan op f 1,50 per pot. In de produktiegebieden zal men dat niet overal kunnen halen, in de grote bevolkingscentra kan men een hogere prijs nemen. Het duurt waarschijnlijk tot volgend jaar juni voordat er weer honing gewonnen wordt!

Als de imkers tegen paniekprijzen aan de consument leveren, heeft dat onherroepelijk tot gevolg dat de handel zijn prijzen af imker verlaagt om... tegen de imkers te kunnen concurreren! Laten ook onze afdelingsbesturen een wakend oog op de prijzen houden en leden, die van het goede pad afwijken weer in het rechte spoor brengen. Discipline is in een jaar als dit bitter nodig!

METHODE VAN DEN BRINK

Met erg veel genoegen heb ik kennis genomen van de methode Van den Brink, zoals die werd gepubliceerd in het Groentje van mei en juni jl. Ik heb bovendien het genoegen gehad een door de heer Van den Brink geteeld volk eens wat nader te mogen bekijken. De onberispelijke ratenbouw was werkelijk de moeite waard. Dat de heer Van den Brink, met zijn jarenlange ervaring en met zijn bekwaamheid als succesvol imker de juiste methode heeft gevonden om met het meeste genoegen te imkeren, daar zal wel niemand die de heer Van den Brink heeft leren kennen aan twifelen. Toch is er een punt in zijn bedrijfswijze dat mij niet duidelijk is. Ik meende nl. dat de selectie in de bijenteelt steeds een belangrijke plaats in de bedrijfswijze diende te moeten innemen. Steeds van de volken met de beste eigenschappen doortelen en dan letten op verzamelijver, mooi aaneengesloten broednest, een vruchtbare koningin, maar, en ik meende dat dit wel zeer belangrijk was, **zwermtraag**. De beoordeling over de raszuiverheid laat ik vervolgens gaarne aan de heer A. H. v. d. Berg over, dat is mij voorlopig wat te ingewikkeld. Als ik echter de methode Van den Brink goed begrepen heb, dan teelt de heer Van den Brink zijn koninginnen van de volken, die het eerst **zwermcellen aanzetten**. De (oude) hoofdvolk, die nog geen zwermneiging mogen hebben, worden na verwijdering van deze zwermtrage koningin verenigd met de

jonge volken, die een koningin aan de leg hebben, afkomstig van de volken die het eerst zwermneiging vertoonden. Dit kan ik niet rijmen met hetgeen ons altijd wordt voorgehouden ten aanzien van het voorttellen van zwermtrage volken. Zou het daarom niet beter zijn, wanneer de heer Van den Brink in zijn zesramers een dop of jonge koningin invoerde, afkomstig uit een volk dat bekend staat om zijn prima eigenschappen waaronder in de eerste plaats zwermtraagheid? De doorsnee imker heeft nl. beslist zwermtrage volken nodig, zal hij met succes imkeren en niet steeds zijn honingooft verloren zien gaan, doordat het volk gaat zwermen. Misschien dat de heer Van den Brink nog eens een vervolg kan schrijven en dan deze kwestie uit de doeken doen?

LEEWARDEN

H. DE JONG

NASCHRIFT

Het zwermen is een natuurlijke eigenschap van de bijen, maar wij kunnen wel middelen ter hand nemen om het zwermen tot het uiterste te beperken. Dat kunnen we doen door te zorgen voor onberispelijke raten zonder darrecellen en door selectie van de koninginnen. Een jonge koningin, die in de zesramer darrecellen bouwt op het raatoppervlak, wordt niet aangehouden. Maar ik ben voorstander van koninginnen uit zwermcellen, omdat die dikwijls mooier en groter zijn dan koninginnen uit redcellen.

Bij de selectie van jonge koninginnen uit de zesramers op vruchtbaarheid en bouw der raten, is mij voortdurend gebleken dat een jonge moeder uit een minder goed volk dezelfde goede eigenschappen kan bezitten, als een jonge moeder uit een goed volk.

Ik mag hier nog iets aan toevoegen over het verkrijgen van goede raten. Men kan daar in september al mee beginnen. Als men bij het opvoeren van de volken één raam met kunststraat midden in het broednest hangt en het voer boven die raat plaatst, wordt die uitgebouwd en men kan dit ongeveer 3 maal herhalen. Niet meer dan één kunststraat tegelijk; die wordt in ongeveer 2 à 3 dagen geheel uitgebouwd met fijn werk. Zo krijgt men wat sneller mooie uitgebouwde raten.

A. T. van den Brink

Zenuwen?

Voor afdelingen, die bezig zijn een cursus te organiseren, drukken we hieronder een artikeltje af dat verscheen in het Het Parool van 5 februari van dit jaar. Uw plaatselijk of gewestelijk dagblad zal ongetwijfeld ook gaarne zo'n aardig stukje opnemen. En het is nu de tijd, want de aanvragen om subsidie voor cursussen (en winterlezingen) moeten op 1 september bij het Bijenhuis zijn. Afd. Amsterdam: hulde!

ZENUWEN?

Last van zenuwen? Natuurlijk hebt u last van zenuwen. Als u dat niet hebt, bent u een ongevoelig mens en dan kan zelfs de Amsterdamse Vereniging tot Bevordering van de Bijenteelt niets voor u doen.

Maar als u het wel hebt, kan zij u leren hoe u uw zenuwen de baas kunt worden. Wat u nodig hebt is namelijk een liefhebberij, die u in contact brengt met Moeder Natuur. Met frisse lucht en zon en bomen en bloemen. Met bijen.

Bijen zijn even boeiend als zij klein zijn. Steken? Loop rond. Ik bedoel dat letterlijk: loop rond tussen de bijenkassen en u zult merken, dat die bijen het veel te druk hebben met broedverzorging en met zoemen en de kast ventileren en honing verzamelen en raten metselen om u te prikken. Het leven der bijen, dat Maeterlinck inspireerde tot zijn meesterwerk, interesseert velen, maar bijenteelt, dus bijen houden, is veel positiever, actiever en daarom nog veel meeslepender en

tegelijk rustgevend. De beroepsimker, de broodimker sterft, helaas, uit, maar het houden van bijen is voor tallozen een prettige vrijetijdsbesteding, waarop men nimmer raakt uitgestudeerd. De omgang met bijen is heel eenvoudig en die kunt u nu in korte tijd leren en dan wel zó, dat die bijen gaan doen wat u wilt, dat zij doen. In februari begint namelijk de cursus bijenhouden van de Amst. Ver. ter Bevordering v. d. Bijenteelt, en die cursus (vier theoretische en twaalf praktische lessen) kost maar f 6,— dank zij een overheidssubsidie. De theoretische lessen in het park op zaterdagmiddagen, verdeeld over de hele zomer; einde: september. U kunt u opgeven bij G. van Schoonhoven, Aalsmeerplein 7, West, tel. 129044.

U ziet dan meteen een van de fraaiste parken van Amsterdam, naast de Buitenhortus, een eindje voorbij het Motel links van de Sloterweg. Het park loopt door tot de Rijksweg naar Den Haag, en de toegang gaat over het terrein van een autosloperij.

Achter de rimram van dat bedrijf ligt dat paradijselijke park, waarin u een nieuwe wereld, die der bijen, wacht — een wereld zonder radio en TV, een wereld, die zichzelf al tienduizenden jaren gelijk is gebleven.

Want die bijen zijn maar doodgewoon bijen gebleven. Zij hebben gelijk — dat zult u inzien als u de cursus achter de rug hebt en misschien óók bijenhouder bent geworden, met een pot honing van uw eigen gevleugelde vriendinnen op tafel. Hartelijk aanbevolen!

Programma

- 9 uur : Openstelling van de Nationale Honingtentoonstelling in de Twente Hallen.
- 9—10 uur : Aankomst der deelnemers, in de Twentse Schouwburg.
- 10 uur : Welkomstwoord door de Afd. Voorzitter, de heer G. Gorter. Koffie met koek. Officiële opening door de algemeen voorzitter, Mr. L. R. J. ridder van Rappard. Afscheid van Dr. Minderhoud. Optreden van de „Krèkkels” met dans en sketches in Twentse klederdracht.
- 11.30 uur : Wandeling van de Twentse Schouwburg o.l.v. de Enschedese Padvindders Marsband, naar de Twente Hallen voor het gezamenlijk gebruik van een originele Twentse koffietafel. (Geen lunchpakket!) Bediening in Twentse klederdracht. Optreden van de Enschedese Padvindders Marsband (Vele keren Nationaal Drumband kampioen!) Prijsuitreiking van de Nationale Honingtentoonstelling. Gelegenheid voor het bezichtigen van de Honingtentoonstelling.
- 2 uur : Bustocht door Enschede en omgeving.
- 3.15 uur : Na terugkeer hiervan, wordt in de schouwburg thee aangeboden en daarna een opvoering door het Enschedese Opera-gezelschap „Forum” (bekend van radio en televisie) met de komische opera „Het verzwegen Huwelijk.” Aan de vleugel, Martha Maria Schubert. Deze opera wordt geheel in het Nederlands gezongen en gespeeld en is dus voor iedereen uitstekend te volgen!
- ± 5.30 uur : Sluiting.

DOE ALS UW BIJEN EN.

AANWIJZINGEN

voor de deelnemers aan de Imkersdag te Enschede op zaterdag 29 aug. waaraan men zich gelieve te houden om het programma vlot te kunnen laten verlopen.

Wanneer b.v. op uw deelnemerskaart het nevenstaande zegel voorkomt, dan is uw plaats dus links in de zaal. Het stoelno. is tevens uw gratis garderobeno. Dit is dan ook links in de garderobe-hal!

Z.L. RIJ 6
STOEL
127

Plaatsen in de schouwburg

Z.L. betekent zaal links.
Z.R. betekent zaal rechts.

B.L. betekent balcon links.
B.R. betekent balcon rechts.

Zij die een balconplaats hebben, moeten op de zelfde manier van de garderobe **boven** gebruik maken. Dit geldt zowel 's morgens bij de opening als 's middags bij de opera.

Opera

Tekstboekjes van de opera à 50 cent, die door schouwburgpersoneel worden aangeboden is men **niet** verplicht om te kopen.

Hoe vindt u de schouwburg

Zij die per bus komen, kunnen de weg vinden aan de hand van bijgaande plattegrond, terwijl tevens de weg door de bekende bijen, die reeds uitgevlogen zijn, aangegeven wordt. Op de Markt bij de Grote Kerk wordt parkeerterrein vrijgehouden. Zij die per trein arriveren, vinden in de hal van het station de leden van de ontvangstcommissie. (Kenbaar aan een rood-wit rozet) die u naar de schouwburg zullen begeleiden.

Diverse commissies

De met de algehele leiding belaste 3 personen zijn kenbaar aan een oranje rozet. De Honingtentoonstellingscommissie is kenbaar aan een wit rozet. De gidsen voor de bustocht zijn kenbaar aan een groen rozet.

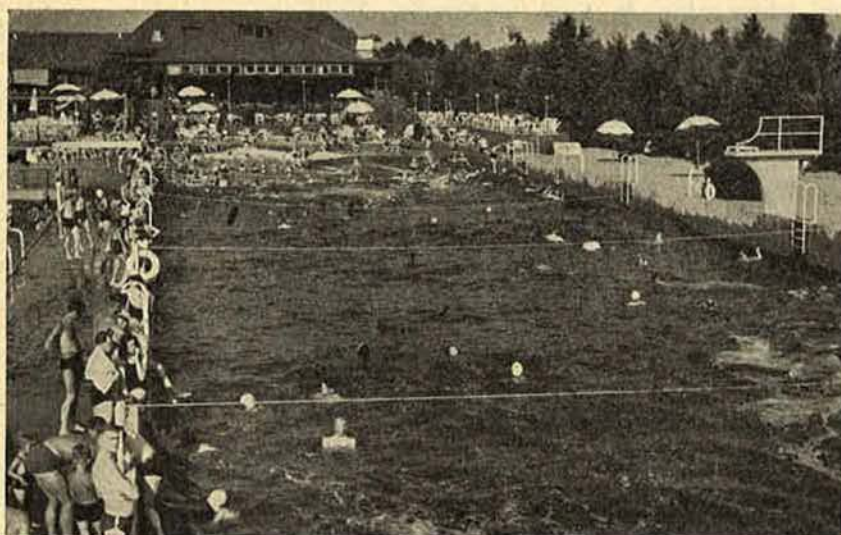
Honingtentoonstelling

Adres inzendingen voor deelname aan de Honingtentoonstelling is Twente Hallen. Kottendijk 1c Enschede. Vóór dinsdag 25 augustus.

Bestel vroegtijdig uw deelnemerskaarten voor de imkersdag om teleurstelling te voorkomen. We hebben in de Schouwburg slechts 942 plaatsen en niet meer! Giro 857453 ten name van Bijenvereniging Enschede of postwissel ten name van de heer W. Assink, Broekheurnerstraat 126, Enschede.

Prijs inclusief bustocht f 6,85. Prijs exclusief bustocht f 5,85

Verzending der kaarten gelijktijdig op 8 augustus a.s. Inzendersnummer en etikettes voor de Honingtentoonstelling vóór 1 augustus aanvragen bij het Bijenhuis te Wageningen. Vermelden in welke klassen men wil inzenden en hoeveel etiketten voor elke klasse worden gewenst. Het reglement met klassenindeling staat op blz. 83 van het meinumner. Eventuele verdere inlichtingen betreffende de Imkersdag bij: L. Ascherman Bruggertstraat 173 Enschede, telefoon 05420-8427 en voor de honingtentoonstelling bij H. H. Schutte Jzn. Sportlaan 22 Enschede, telefoon 05420-8165, beide 's avonds na 7 uur.

De zee op de heide: d Boekelo

... Vlieg er eens uit!!

uit de Jaagkieps

EEN UITSTAPJE NAAR FRANKRIJK

Het gezegde dat elke Fransman een uitvinder is, geldt zeker voor de bijenhouder Georges Guidi, woonachtig te Pr lenfrey-du-Gua, een klein bergdorpje (200 inwoners) gelegen ten zuiden van Grenoble. Deze heer is de uitvinder van de Apiscupa, 'n installatie om zwermen te vangen. Hierover heb ik in de Jaagkieps van februari 1957 een en ander geschreven en naar aanleiding hiervan kreeg ik van genoemde heer de uitnodiging zijn bijenstand een bezoek te brengen. Hiervan heb ik gretig gebruik gemaakt en wel in de eerste helft van mei. Met een vriend werd de lange reis per trein naar Grenoble gemaakt, hier werden wij aan het station door een heer met rode baard opgewacht, onze gastheer, die mij dadelijk een bosje lelietjes der dalen, namens zijn kinderen gaf.

Met een auto werd de tocht naar het dorpje gemaakt, dit ligt op een afstand van 30 km van Grenoble, maar we moesten bijna 1000 meter klimmen. Met een flink gangetje ging het de bergen in, weldra slingerde de weg zich in talrijke haarspeldbochten. Bij    n hiervan wees de heer Guidi naar een helling waar in twee rijen een dertigtal bijenkasten stonden. Mes ruches (mijn bijenkasten) zeide hij met gepaste trots. Deze stand was niet het doel van onze tocht; eerst moesten wij nog verder, naar zijn huis, waar wij kennis zouden maken met de Franse gastvrijheid.

's Middags werd een bezoek gebracht aan de reeds waargenomen bijenstand; hier werden wij opgewacht door twee arbeiders van onze gastheer. Het zou het eerste onderzoek der kasten zijn na de winter. Vreemd deed het mij aan dat onze gastheer zich terdege tegen eventuele steken beschermde, maar hij vertelde dat hij het vorige jaar een steek met bijna fatale gevolgen had gehad. Ik kreeg ook een hoed met bijenkap, maar de bijen waren zo zachtvaardig, dat ik de kap niet nodig had.

De hier staande witgeschilderde kasten waren zeer solide gemaakt, zij stonden op betonnen sokkels en hun vorm deed ons vreemd aan. De arbeiders begonnen met de eternietplaten, welke aan de achter- en zijkanten

de kasten tegen de koude beschermd hadden, weg te nemen, waarna het stevige dak volgde. Het volk was met plankjes afgedekt, waarboven een groot kussen lag. De ramen waren groot, systeem Layens, 31 x 37 cm. Elke kast kan 20 van deze ramen hebben, zij worden alle naast elkan- der geplaatst; het is dus een horizon- taal systeem. Deze kasten zijn niet geschikt om er mede te reizen. Van deze kasten bezat onze gastheer er 32, terwijl hij er ook nog enige had voor 12 ramen, waarop een honing- kamer met ramen van 21 1/2 x 31 cm komt.

Verspreide opstelling....

Volgens zijn ervaring zijn de ramen Layens door de hoogte het best geschikt voor de ruwe bergstreken, beter dan het systeem Dadant, met ramen van 23 x 42, waarvan hij ook een kast bezat.

Alle kasten waren in uitstekende staat, zij waren door de vader van M. Guidi gemaakt. Deze vader, die zijn imkersloopbaan met een gevonden zwerm was begonnen, moet een interessante imker geweest zijn. De kasten waren aan de achter- en zijkanten voorzien van glazen vensters, waarvoor luikjes.

Alle ramen waren uitstekend uit- gebouwd. De volken worden op tien ramen ingewinterd, hiervoor wordt geen suiker gebruikt.

De dracht is op de bergweiden, die tijdens ons bezoek wel geel zagen van de paardebloemen, pissenlit ge- heten in het Frans. Ook zagen we er veel narcissen.

In vlug tempo werden de volken be- handeld, waarbij rijkelijk de beroker werd gebruikt. Als brandstof gingen hierin verse dennenaalden, die een zachte reuk zouden geven.

In deze streek wordt algemeen de zwarte Franse bij gehouden, die tijdens ons bezoek zeer zachtvaardig waren (misschien bij deze bijen ook de Franse hoffelijkheid); men moet niets van de — steeklustige — Itali- anen hebben.

Het viel mij op dat deze bijen bij het behandelen niet in trossen onderaan de ramen gaan hangen, maar rustig op de ramen blijven zitten. Een goede eigenschap.

De volgende dag kregen we een demonstratie met de Apiscupa, het door M. Guidi ontworpen apparaat om zwermen te vangen. Zijn eerste toestel was de motor van een (Protos)stofzuiger, gemonteerd op een zeepblik. Voordat hij tot het huidige type kwam heeft hij heel wat proef- nemingen gedaan: de motor was te sterk, de capaciteit ervan moest ver- minderd worden tot de juiste sterkte. Dit is hem volledig gelukt; hij heeft thans twee typen;    n dat aangeslo- ten kan worden op het elektrisch net en het ander, gemonteerd op een kruiwagen met een benzinemotor om de stroom op te wekken. Aan de zuiginstallatie zit een 8 meter lange plastic slang, die met een staak naar de hoogzittende zwerm kan worden gebracht.

Daar er (natuurlijk) geen zwerm te vangen was, werden de bijen van een sterk volk afgestoten en daarna op- gezogen. Het was een leuk gezicht de bijen met een vaart in de plastic emmer tegen een verticaal gespannen lapje te zien komen, hierbij ontlastten zich enkele der bijen. Bij het terug- geven van de bijen was er geen ge- dood, ook vond ik geen angels in het lapje.

Op de dag dat ik deze Jaagkieps samenstel, had ik een zwerm; mijn bijen zijn niet anti-militair, de zwer- men gaan steeds over het hek van de naast mijn bijenstand gelegen ka- zerne. Onder begeleiding van een met zijn geweer gewapende militair wordt mij dan vergund mijn bijen weer te gaan halen. De zwerm van vandaag zat tegen de stam van een boom over een lengte van meer dan een meter. Wat zou de Apiscupa van M. Guidi mij van pas zijn geweest! Het appa- raat heeft zeker grote waarde, maar het is de vraag of de kosten verant- woord zouden zijn. Misschien voor een grootimker of voor een rijke afdeling.

De oogsten van M. Guidi zijn zeer verschillend, hetgeen wel blijkt uit de volgende getallen:

in 1943 van 30 volken	1800 kg
in 1948 van 30 volken	600 kg
in 1954 van 30 volken	100 kg
in 1955 van 32 volken	1200 kg

terwijl het vorige jaar weer slecht was, nl. van 35 volken 180 kg.

De heer Guidi deelde mij mede, dat de kleinhandelprijs voor honing 450 francs ($\pm$ f 3,40) en de groothandelprijs 300 francs was.

Behalve de bergweiden honingt in verschillende jaren het woud, maar de honing hiervan versuikert spoedig in de cellen. Om deze honing te oogsten smelt men de raten; hierdoor zoa, volgens M. Guidi, de honing donkerder worden, hetgeen niet gewenst is. Thans is hij bezig met proeven met een infra-rode lamp. Hiermede zou, tijdens het smelten, de kleur niet veranderen.

Behalve de model-bijenstand van M. Guidi hebben wij nog enkele standen bezocht, deze waren niet zo groot. Bij een boerderij vonden we een kleine stand van drie oude bijenkistjes, het vlieggat was zeer primitief, als het ware uitgevreten aan de onderzijde. Vreemd deed het aan tussen deze antieke kastjes overblijfselen van secties te vinden.

Op een flinke bijenstand zagen we kasten met trapeziumvormige ramen. De bodem der kasten was zo ingericht dat door de vlieggaten de ongerechtigden uit de kasten rolden. Ik meen dat deze kasten „Automatic” genoemd werden. Op enkele der kasten, zij waren niet alle bevolkt, stond met krijt „bon”-goed, maar voor één hiervan lag een flinke hoop dode bijen. De kast was „goed” geweest.

Veel zou er nog over ons uitstapje naar de prachtige Dauphiné te schrijven zijn, ook over andere zaken dan bijen, maar de mij toegemeten plaatsruimte laat dat niet toe. Met de beste herinneringen aan het voor ons zo machtige bergland en aan de gastvrije familie hebben wij node de terugreis aanvaard.

HET BESTUIVINGSVRAAGSTUK

Het American Beejournal heeft dit jaar zijn maartnummer gewijd aan het nut der bijen ten opzichte van de bestuiving. Enige vooraanstaande zaadtelers geven hun mening hierover terwijl enige artikelen terzake uit vroegere nummers zijn opgeno-

men. Het blad zal een boekje van 26 bladzijden uitgeven met de titel: *Planned pollination, an agricultural practise.*

Autoriteiten schatten dat heden meer dan 80% van de taak der bestuiving door de honingbij wordt verricht en volgens Jas I. Hambleton zouden tenminste 50 landbouwgewassen van de bijen afhankelijk zijn. Hij noemt deze gewassen en het valt ons daarbij op, dat hierbij ook komkommers voorkomen.

De fruittelers betalen aan huur voor bijenvolken van 5 tot 10 dollar (20 tot 40 gulden) en er zijn bijenhouders die zich geheel op verhuur ingesteld hebben, zij leveren alleen volken met minstens 6 ramen broed. Veel is er geschreven over de 22 jaar oude boomgaard van Roach in Michigan. In 1927 was de oogst 700 bushels en de record-oogst tot dat jaar 1600 bushels. Toen begon men met bijen, 200 volken werden tijdens de bloei aangevoerd en het resultaat door de bijen, was 4000 bushels.

KONINKLIJK VOEDSEL EN BIER

Caillas, de Franse promotor van K.V. is wat ontstemd. Waarom? Een bierfabrikant heeft de volgende aankondiging gedaan:

Het calcium-pantothenaat is het voornaamste werkende bestanddeel van het fameuse K.V. der bijen, bekend om jong te blijven, onze haren en huid te verfraaien. Maar onderzoeken hebben uitgewezen dat een liter gewoon Bio-Valstar bier even rijk aan calcium-p. is als 3 gram K.V. Profiteer van dit koopje. Vraag vanaf vandaag een liter Bio-Valstar aan uw leverancier en gebruik dat bij uw maaltijden. (Abeilles et Fleurs 1959/1.)

BIJENHOUDEN IN DE GEVANGENIS

Een gevangene in een bekende Engelse gevangenis ging naar de directeur en vroeg verlof bijen te mogen houden. Dit werd toegestaan. Alles liep op rolletjes en weldra kreeg de directeur overvloedig honing op zijn ontbijttafel. Hij toonde, op veilige afstand, belangstelling voor de bijen en gaf de bewakers opdracht de gevangenen elke aanmoediging te geven. Het aantal kasten groeide en weldra had onze imker een assistent. Op zekere dag, in de zwermtijd, moest de directeur naar de stad. Spoedig kwamen de beide imkers bij de dienstdoende bewaker met de boodschap dat de bijen gezwermd hadden.

Deze vroeg waar de bijen naar toe gevlogen waren. „Over de muur”, was het antwoord. „Nu”, zei de bewaker je kunt er beter achteraan gaan, want de directeur zal zeker niet te spreken zijn als de bijen verloren zijn. De beide samen-zweerders waren nu ook spoedig op weg naar de stad.

(B.B.J. 28-4-1959).

Jékavé.

GESLAAGD

Op 1 juni werd te Wageningen het examen Praktisch Imker afgenomen.

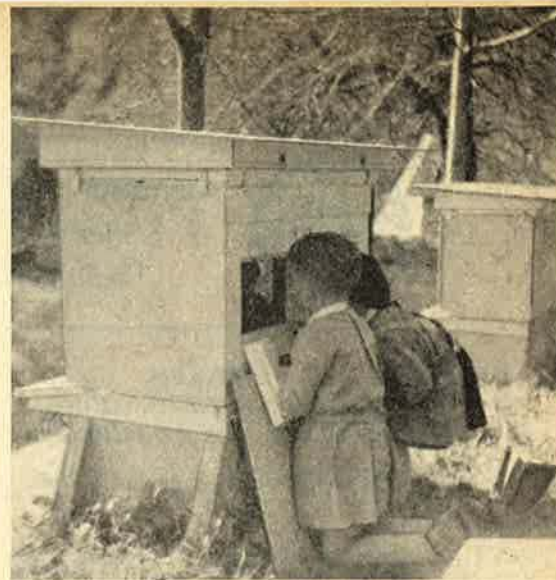
Geslaagd zijn de volgende kandidaten, die we onze hartelijke gelukwensen aanbieden:

H. Brulleman, Zandpad 42, Breukelen.

J. Ekkerman, Westerstraat 224, Enkhuizen.

W. Groenewold, Ericaweg 5, Epe.

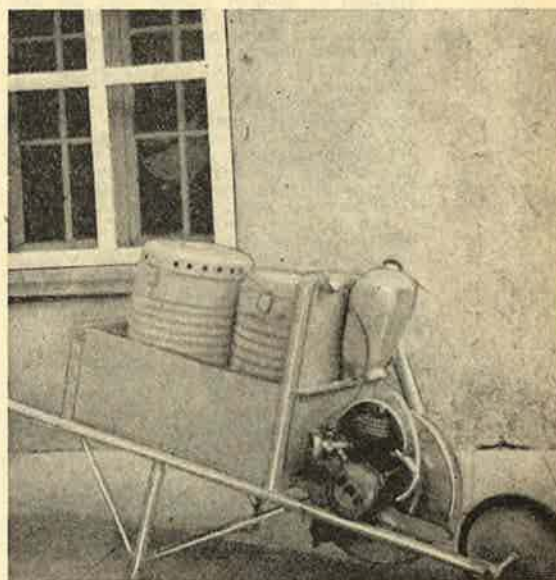
Chr. L. Jansen, Aamsestraat 36, Elst (Gld.)

De witgeschilderde kasten stonden op betonnen sokkels....

Boven: Het verwaarloosde stalletje....
Onder: Geen zwerm zit te hoog voor dit apparaat....

Officiële mede- delingen

NOTULEN

ALGEMENE VERGADERING OP 30 MEI 1959 TE UTRECHT

Openingsrede van de heer Vink.

Dames en Heren,

Het spijt mij dat ik moet beginnen met u op een teleurstelling voor te bereiden. Het is nl. zo, dat onze voorzitter, de heer Van Rappard, vandaag niet aanwezig kan zijn. Gelukkig niet wegens ziekte maar als gevolg van een zeer vererend verzoek van de Regering om Nederland in Frankrijk te vertegenwoordigen op een studiebijeenkomst van een 30-tal administratief-rechtelijke functionarissen, afkomstig uit de 7 landen die de Westeuropese unie vormen.

Een dergelijk verzoek mocht hij natuurlijk niet van de hand wijzen, hoewel de keuze niet gemakkelijk zal zijn geweest. Van het begin van zijn voorzitterschap af — en dat is al weer ruim 20 jaren geleden — heeft hij onze algemene vergaderingen geleid en dat op een wijze die onvertrefbaar is.

U zult zijn toespraak, sprankelend van geest, vol humor, afgewisseld met bittere ernst, zoals wij dat van hem gewend zijn, moeten missen. Ik begrijp dat dit een grote teleurstelling voor u is, maar u wilt wel van mij aannemen dat die teleurstelling voor mij wel het allergrootst is. In plaats van te mogen luisteren moet ik nu zelf het woord voeren en dit met de wetenschap dat ik dat moet doen voor iemand die, menselijker wijze gesproken, onvervangbaar is.

Nu ik u dus voldoende heb voorbereid kan ik beginnen met u allen hartelijk welkom te heten. Het doet ons bestuur heel veel genoegen, dat zovelen weer naar hier zijn gekomen om deze dag, waarop de belangen van bijenhouder en bijenteelt zullen worden besproken, mee te maken. En het is ons een grote vreugde dat ook nu weer een aantal dames van haar belangstelling in ons werk blijfven geven.

Een bijzonder woord van welkom richt ik tot de beide rijksbijenteeltconsulenten, die als altijd aanwezig zijn om ons zo nodig met raad en daad te dienen. Het zal de laatste maal zijn dat de heer Minderhoud in functie aanwezig is. Op de imkersdag te Enschede hopen wij officieel van hem afscheid te kunnen nemen. Dat zal dan gebeuren bij monde van onze voorzitter, de heer Van Rappard, zodat ik aannem dat u allen daar ook aanwezig zult zijn. Ook heet ik welkom de vertegenwoordigers van de zusterorganisaties, met wie wij in de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij vruchtbaar samenwerken. De nood der tijden zal het wellicht nodig maken deze samenwerking nog beter te maken dan zij in menig opzicht reeds is.

Een afzonderlijk woord van welkom wil ik richten tot onze erelieden, waarvan er 3 van de vier aanwezig zijn. De heer Joustra kon namelijk hier niet aanwezig zijn.

Namens het Hoofdbestuur dank ik u voor uw komst. Ik hoop dat wij u nog vele malen op onze vergaderingen mogen begroeten.

Een welkom ook wil ik richten tot de vertegenwoordigers van de Pers. Het doet ons genoegen dat gij ook dit keer weer aanwezig bent en dat ge, met de machtige communicatiemiddelen die u ten dienste staan, onze wensen en verlangens, alsmede onze zorgen, niet alleen onder de aandacht van het publiek maar ook onder die van de overheid wilt brengen en dat op een meer gerichte en dus meer begrijpelijke wijze dan wij dat zelf met het oog op onze beperkte middelen zouden kunnen doen.

Ik zie in ons midden ook enkele beamtten van de bijenteeltconsulentenschappen. Dat doet mij erg veel plezier. Het gehele jaar door geven zij zich voor de bijenteelt. In de winter houden zij lezingen, en vertonen zij films. In de zomer zijn zij de vraagbaak voor velen. Wij zijn eigenlijk nooit in de gelegenheid u eens te bedanken voor het vele werk dat u in het belang van de bijenteelt deed en doet. Weest er verzekerd van dat wij u die dank gaarne brengen, ook aan uw collega's die hier niet aanwezig zijn. En weest heel hartelijk welkom in ons midden.

De vertegenwoordigers van het Ministerie van landbouw, de heren Van der Plassche, Honig en De Bakker hebben bericht van verhindering gezonden wegens verblijf buitenslands. Het spijt ons dat zij alle drie verstek moesten laten gaan, mede ook omdat enkele punten naar voren kunnen komen waarvoor het goed zou zijn dat zij, als adviseurs van de Minister van Landbouw en Visserij, het gevoel van de vergadering kenden.

Vele oude getrouwen zijn ook dit jaar weer hier. Het gaan naar een algemene vergadering is voor velen een traditie, waaraan de dood alleen maar een einde kan maken. Zo is ons in de afgelopen periode weer een aantal getrouwen ontvallen. Velen er van hebben de bijenteelt grote diensten bewezen, hetzij in afdelings-, regionaal- of nationaal verband. Zij deden dat omdat de liefde voor de bijen, voor de natuur, voor de Schepping en de Schepper hen daartoe dreef. Ik moge u verzoeken u van uw zetels te verheffen om allen die ons ontvielen een ogenblik in stilte te gedenken, waarbij ik de hoop uitspreek dat het werk, door hen met zoveel liefde en vuur verricht door ons, die nog een wijle moge blijven, voor hoelang weten wij niet, met evenveel overtuigingskracht en energie zal worden voortgezet.

Het ledental van de vereniging is sinds vorig jaar nog een weinig teruggelopen. Er begint echter een kentering te komen. De oorzaak van de teruggang mag bekend worden verondersteld. Men neemt namelijk algemeen aan dat die teruggang in hoofdzaak te wijten is aan:

- 1e het steeds geringer wordend drachtgebied;
- 2e de te lage honingprijs en
- 3e de te hoge suikerprijs.

Zeker zullen deze factoren aan de bijenteelt geen goed doen, doch dat dit nu juist de factoren zijn meen ik te moeten betwijfelen. Immers de opbrengst aan honing is, niettegenstaande de mindere drachtgebieden, zeker niet lager dan jaren geleden; tenminste als men er op uit is de nog bestaande drachtgebieden op te zoeken en men daarnaast op oordeelkundige wijze imkert.

Wat de honingprijs aangaat, deze zou inderdaad wel iets hoger kunnen zijn. Dat die prijs zo is, hebben de imkers de laatste jaren aan zich zelf te wijten, omdat zij met een lagere prijs genoegen hebben genomen dan nodig is. Althans zolang de buitenlandse prijs niet noopt tot een lagere prijs en dat is de laatste jaren niet het geval geweest. Momenteel is het aanbod van buitenlandse honing tegen een lagere prijs dan voorheen tamelijk groot, zodat de kans bestaat dat door dit grotere aanbod de prijs van de Nederlandse honing zal worden gedrukt.

Op den duur kan de buitenlandse honing wel iets in prijs aantrekken zodra het tarief van invoerrechten in E.E.G.-verband hoger wordt dan het huidige tarief nu bedraagt.

In vergelijking tot vóór de oorlog is de invoer van buitenlandse honing in 1958 betrekkelijk gering geweest. Werd toen van 4 tot 6 miljoen kg per jaar ingevoerd, de netto invoer over 1958 bedroeg nog niet ten volle 1½ miljoen kg en dat terwijl het Nederlandse publiek door de reclame: „drink melk met honing“ veel meer honingminded is geworden dan het ooit tevoren is geweest.

De suikerprijs is inderdaad hoog en in vergelijking tot de wereldprijs onredelijk hoog. In vele landen kunnen de imkers dan ook goedkoper suiker voor de voeding van bijen aanschaffen dan hier het geval is. Wij hebben alles gedaan om een lagere prijs te verkrijgen, maar de Regering meende aan ons verzoek met het oog

op daaraan verbonden consequenties niet te kunnen voldoen. Uiteraard zullen wij onze poging herhalen. Een auditie bij de Min. van Landbouw is dan ook aangevraagd. Toch moeten wij de invloed van een iets lagere suikerprijs ook weer niet overschatten, al kunnen alle beetjes helpen.

De eigenlijke redenen van de teruggang in de bijenteelt zijn evenwel andere. Er zijn te weinig mensen die nog tijd en lust hebben zich met bijen bezig te houden en aan de bijen die aandacht te besteden die nodig is, dat wil zeggen als het zo uitkomt 's morgens vroeg of 's avonds laat. Wij hebben het allemaal te druk, de één met vergaderen, de ander met sport en spel, bioscoop of televisie. Voor de rest is er geen tijd meer. Wij hebben eigenlijk maar nauwelijks tijd om te leven.

Onze levensgewoonten zijn in een periode van 25 jaren wel heel sterk veranderd. De jeugd, die wij zo hard nodig hebben, denkt en handelt anders dan wij destijds deden. En dat is op het platteland niet anders dan in de stad. De bijenteelt, die vroeger in nagenoeg alle dorpen werd bedreven, is sterk achteruit gegaan. Men moet nu op het platteland naar een imker zoeken. Degenen die de bijenteelt trouw blijven zijn de ouderen onder ons. Die met bijen beginnen zijn vaak ook de ouderen die daarin een tegenhanger willen vinden voor het jachtige leven waardoor de mens geheel in beslag wordt genomen.

Natuurlijk is een grote handicap dat het houden van bijen in vele gemeenten voor een belangrijk deel van het jaar is verboden i.v.m. de komkommerteelt. De daartoe ingestelde commissie heeft intussen goed werk verricht, waarvoor haar hier gaarne dank wordt gebracht, maar zij kan nu eenmaal niet verhinderen dat de bijen steeds verder worden teruggedrongen. Toch heb ik de overtuiging dat dit tijdelijk is, omdat zal blijken dat de bijen ook hier haar nuttige taak te vervullen hebben, een taak die men thans nog niet voldoende duidelijk ziet.

Overigens zullen wij onze propaganda meer in het bijzonder moeten richten tot de groep van mensen die daarvoor het meest in aanmerking komt. Dat is nl. de groep die uit recreatief oogpunt zich met bijen willen bezig houden, eventueel in combinatie met degenen die een zgn. volkstuin hebben.

Daarom ook doet het goed dat sommige afdelingen hier bijzonder aandacht aan besteden. Zo kreeg de afd. Zeist een bijenstal in het park Schoonoord, de afdeling Elst (Betuwe) richtte een onderwinstal op, terwijl de afdeling Rotterdam een bijenpark stichtte dat er wezen mag. Met dankbaarheid wordt van deze initiatieven gewag gemaakt.

Voor al veel aandacht moet worden besteed aan het houden van beginnerscursussen en dan niet voor hen die nog op school zijn, nog in militaire dienst moeten of nog een gezin moeten stichten maar juist voor hen die reeds gesetteld zijn en wat tijd beginnen te krijgen voor andere dingen dan de gewone dagelijkse. De voorbeelden bewijzen, dat juist van dit soort cursussen, met dergelijke deelnemers en deelnemers zoals ik die hier schetste de meeste blijvende aanwas komt. Aan het bespuittingsgevaar is jammer genoeg nog geen einde gekomen. Ik begrijp wel dat het moeilijk is ter zake maatregelen te treffen, maar wanneer dat in het buitenland wel kan, moet er hier toch ook een mogelijkheid zijn om iets te doen. Persoonlijk ben ik er geen voorstander van om alles tot in onderdelen te regelen. Maar als men de vrijheid niet op de juiste wijze weet te gebruiken dan dient ter bescherming van anderen zeker iets te worden gedaan. Trouwens aan het verdelen van schadelijke insecten op grote schaal, zoals dat de laatste jaren gebeurt, zijn grote gevaren verbonden. Het feit dat dit de aandacht heeft van ter zake kundige mensen is wel van belang maar helemaal gerustgesteld voelen wij er ons nog niet door. Daarom zal deze aangelegenheid voortdurend in het oog dienen te worden gehouden. Hoe gevaarlijk ook de insecticiden zijn is dezer dagen wel gebleken. toen afvalstoffen wel een beetje al te nonchalant op een stortplaats waren gedeponeerd.

Dames en Heren. Het zou te veel tijd van

u vragen indien ik alles naar voren zou brengen wat in het afgelopen jaar de aandacht heeft gehad en wat also is gedaan. Ik zou dan echter ook in herhaling treden omdat alles, zij het in het kort, reeds in ons Groentje heeft gestaan. Toch wil ik nog op enige punten de aandacht vestigen.

Imkersdag. Ik heb bij de aanvang al even geduid op de Imkersdag. Maar ik wil nog aanhaken aan die van vorig jaar, die toen in Valkenburg is gehouden. En hoe! Het was een dag die wij niet gemakkelijk zullen vergeten. Aan de organisatoren, met ons H.B.-lid de heer Vogelijn aan het hoofd, zijn wij veel dank verschuldigd. Overigens hebben zij het wel erg moeilijk gemaakt voor de organisatoren van Enschede, waar dit jaar, namelijk op 29 augustus de 30ste imkersdag zal worden gehouden. Het is bijna niet mogelijk om het beter te doen dan in Valkenburg. We zijn daar natuurlijk erg nieuwsgierig naar. Het zal niet nodig zijn u op te wekken dat u daar zult zijn. Het gaat echter om de velen die hier niet zijn en die op een opwekking van u wachten. Ik hoop dat u nog velen zult kunnen bereiken.

De nationale honingtentoonstelling

De nationale honingtentoonstelling breng ik ook gaarne onder uw aandacht. Het aantal inzenders kan veel groter zijn dan wat tot nu toe gebruikelijk is, zulks te meer nu de voorjaarsdracht aan honing bepaald niet slecht kan worden genoemd. Integendeel! Er is thans keus in vele soorten en kleuren die een tentoonstelling juist zo bijzonder aantrekkelijk weet te maken.

In dit verband mag ik er nog wel uw aandacht op vestigen dat de afd. Eerbeek haar 50e jaarlijkse bijen-, was- en honingmarkt heeft gehouden. Een woord van lof aan deze afdeling is hier zeker op zijn plaats.

In tijden van teruggang moet er veel meer werk worden verzet dan wanneer alles goed gaat. Als alles goed loopt behoeft men niets te doen en men hoort geen kritiek. Maar zodra gaat het minder goed of de kritiek wordt gehoord en dat terwijl er juist dan veel meer werk moet worden verzet. Dat geeft wel eens teleurstellingen, ook voor de beampten en medewerkers die dan dag en nacht in de weer zijn om de resultaten nog zo redelijk mogelijk te krijgen. Daarom is het mij een behoefte onze secretaris-penningmeester, onze directeur van de afdeling Handel en de mensen die onder hen — en voor ons werken — hartelijk dank te zeggen voor hun nooit aflatende en versagende energie en voor het vele dat zij bij nacht en ontij onverplicht voor ons doen. Ik begrijp alleen niet dat de heren Groenveld en Beuninga nog vrede kunnen bewaren met hun vrouw. Maar hoe het zij, onze dank verdienen zij en die breng ik hun gaarne.

Niettegenstaande de uiterste krachtsinspanning heeft de afdeling Handel niet dat resultaat opgeleverd dat wij gaarne hadden gezien. Het bijzonder slechte honingjaar 1958 is daar mede debet aan. Immers hoe beter de honingopbrengst is hoe groter de omzet is van imkersartikelen.

Overigens moeten wij niet over het hoofd zien dat het aantal imkers met bijna 66% is gedaald, dat wil zeggen dat er maar één derde deel van de bijenhouders meer over is van het aantal dat een een tiental jaren geleden was. Neemt men hierbij dan nog in aanmerking dat de lonen in de loop der tijd met plm. 35% zijn gestegen, dan kan het resultaat in een uitzonderlijk slecht jaar voor de imkers, waarvan de afdeling Handel onmiddellijk heen als eerste, de terugslag ondervindt, wel teleurstellend maar niet ontmoedigend worden genoemd. Zulks te minder nu mede door inmiddels getroffen maatregelen en de betere honinggoogst in dit voorjaar, verbetering van de resultaten mag worden verwacht.

Er is veel te doen, maar er is ook reeds veel gedaan. Het afgelopen jaar was zelfs een zeer druk jaar met vele activiteiten. In de samenstelling van het Hoofdbestuur kwam wijziging door de vervanging van de heer Lohuis door de heer Assink. De heer Lohuis heeft als lid van het bestuur

veel en goed werk verricht. In de Commissie voor de Koninginneteelt deed hij belangrijk werk. Ik wil hem hier gaarne de dank van de vereniging brengen. Op Schiermonnikoog is thans een imker gevestigd, wiens bijenstal onder controle staat van de Commissie voor de Koninginneteelt. De vooruitzichten zijn veelbelovend.

Vorige zomer slaagden 7 nieuwe bijenteeltonderwijzers, terwijl 12 kandidaten slaagden voor het examen van Praktisch imker. Een bewijs dat vooral dit laatste examen in een behoefte voorziet.

Het internationaal bijenteeltcongres is zoals u weet vorig jaar in Rome gehouden. Onze vereniging was daar uiteraard door onze voorzitter vertegenwoordigd. Onder andere werden daar besprekingen gevoerd over de bijenteelt in het gebied van de Euromarkt. Voor ons land zitten daar wel bijzondere perspectieven in, doch momenteel is er bij de desbetreffende landen niet veel bereidheid te vinden tot samenwerking, zodat de verwachtingen niet hoog gespannen zijn.

Het volgende internationaal bijenteeltcongres zal in 1961 te Madrid worden gehouden.

Het koolzaad gaf dit jaar een bijzonder goede oogst. De koolzaadverbouw loopt echter door de gedaalde prijzen sterk terug. We mogen blij zijn dat in de Flevopolder dit jaar ± 2100 ha bleide, terwijl naar verwachting volgend jaar dan 3000 ha beschikbaar zal zijn. Er is vorige jaren nogal eens kritiek gehoord over het bespuiten van het koolzaad. Dat is dit jaar niet gehoord en ik hoop dat dit een belofte voor de toekomst inhoudt. Zodoende is er dit jaar in de Flevopolder ook geen schade geleden aan bijenvolken door bespuitingen. Er was alleen een grote honingopbrengst. Ik heb mij dit voorjaar zelf kunnen overtuigen op welke wijze de

heer Wietsma met zijn broer de belangen van de imkers heeft behartigd. Ik breng hun hier gaarne onze bijzondere dank. Dat was keurig werk. Er bestaat een toenemende belangstelling bij de fruitteelaars voor bijen in de boomgaarden. De grote activiteiten die de heer Pater, ons H.B.-lid voor de provincie Utrecht, ter zake ieder jaar ontplooit, zal hieraan wel niet vreemd zijn.

Trouwens ook in de komkommerswestie in de gemeente Vleuten—de Meern heeft de heer Pater wel uitzonderlijk goed werk verricht. Ik breng hem hiervoor gaarne onze hulde.

Wij staan voor een algemene vergadering waarvan de agenda weinig grote of grote punten bevat. Ik laat de wijziging van ons Huish. Reglement dan even buiten beschouwing. Toch kan men over de andere punten die in behandeling komen nog wel het een en ander zeggen. Wel wil ik er, zij het natuurlijk ten overvloede, de aandacht op vestigen dat wij allemaal ons werk in de vereniging doen niet om er zelf beter van te worden in materiële zin, maar uit liefde voor de bijen en de vereniging. Dit houdt in dat, al benaderen wij de problemen en vraagstukken van een verschillend uitgangspunt, wij toch allen hetzelfde doel voor ogen hebben en nastreven. Daarom hoop ik dat wij in volle harmonie een vruchtdragend gesprek met elkander mogen hebben. Ook wanneer wij het niet met elkander eens zijn kunnen wij toch waardering voor elkaars mening hebben. Verschil in inzicht, mits op de juiste manier naar voren gebracht, kan ons alleen maar dichter tot elkaar brengen.

Ik doe gaarne een beroep op u in deze geest te handelen en in deze geest de besprekingen te doen houden.

En hiermede verklaar ik dan deze algemene vergadering voor geopend.

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek zenden aan Bijenhuis te Wageningen. Alle vragen worden zo spoedig mogelijk per brief beantwoord en daarna in het Groentje gepubliceerd.

Vraag 28:

Wat moeten we verstaan onder de 40 dagen van Dzierzon?

L. P. te H.

40 dagen van Dzierzon

Met die 40 dagen wordt bedoeld de tijdsduur, welke nodig is voor de ontwikkeling van ei tot haalbij.

S.

Vraag 29:

1. Hoe kan ik van mijn oude raten een blok was maken om op te sturen en daarvoor kunstraat terug te krijgen?

2. Mijn jonge koninginnen waren verleden jaar laat aan de leg, ruim 2 maanden nadat het broed was uitgelopen. Van één kast was de koningin helemaal verdwenen. Mijn collega, die hetzelfde had, zegt, dat het van de spuitertij komt. Wij staan op een fruittuin. Mijn collega zegt: wij moeten onze koninginnen op een andere plaats laten bevruchten, dan lopen we dat risico niet.

J. B. te L.

Wasbewerking. Moeren laat aan de leg

1. U kunt uw oude raten tot bal-

len, zo groot als flinke sneeuwballen, samenknijpen en in deze toestand opsturen aan het Bijenhuis. Dit samenknijpen lukt het best, als u de raten vooraf een poosje aan de zonnewarme bloot stelt.

Wilt u wasblokken maken, zonder dat u over een daartoe geëigend instrument beschikt, dan is de eenvoudigste manier de raten eerst een nacht laten weken in regenwater of door toevoeging van een weinig azijn, kalkvrij gemaakt leiding- of pompwater.

Daarna wordt de was in een pan met water gestort en langzaam verhit tot alle was gesmolten is. Vervolgens langzaam laten afkoelen. De volgende dag wordt de ruwe waskoek uit het water genomen en dan blijft er al heel wat vuil in het water achter. De verkregen waskoek kan dan nog onder de kraan worden afgespoeld. Nu is het volume al veel geringer. Men breekt de ruwe koek in stukken en doet deze in een zak van kaasdoek, welke met stenen verzwaard wordt om onder water te houden. Deze zak wordt weer in een pan gedaan, voor $\frac{3}{4}$ met zacht gemaakt water gevuld. In plaats van een pan kunt u nog beter een onbeschadigde geëmail-

leerde emmer nemen; deze is dieper en minder wijd. Langzaam verhitten tot alle was gesmolten is en aan de oppervlakte komt drijven. Na zeer langzame afkoeling, bij voorkeur in een hooikist, zal een zuivere waskoek op het water drijven, welke slechts aan de onderkant nog wat onreinheden bevat, die kunnen worden afgekrabd. Inplaats van een met stenen verzwaarde zak van kaasdoek, kan ook het beenstuk van een nylon kous worden gebezigd.

2. Het lijkt mij zeer onwaarschijnlijk dat de oorzaak van de door u ondervonden tegenslag in de „spuiterij” moet worden gezocht. In 1958 is over het algemeen nog al veel met de jonge koninginnen getobd en ik ben van mening, dat zulks te wijten is geweest aan het ongunstige weer in de maand juni.

S.

Vraag 30:

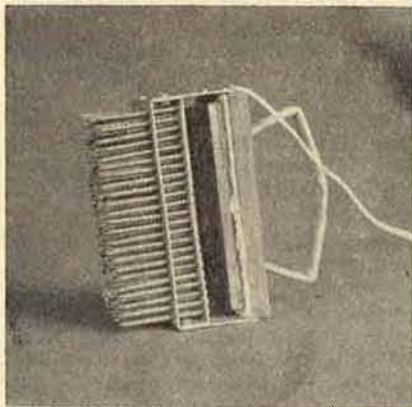
Bijensteken

Mijn vrouw verdraagt absoluut geen bijengif. Een prikje van een bij en ze is er een dag of drie, vier ziek van. Onze huisarts noemt het zelfs gevaarlijk. Hij weet geen middel tegen een bijensteek. Weet u mogelijk een middel bij welks gebruik de gevaarlijke gevolgen van een bijensteek vervallen?

F. v. d. H. te B.

De beantwoording van de door u gestelde vraag ligt zuiver op het

ELEKTRISCH VERWARMDE ERICABORSTEL

De heer J. Tibben te Zwartsluis vervaardigde deze elektrisch verwarmde ericaborstel en hij schrijft ons: „We hebben het in oktober 1958 bij het slingeren van heidehoning gebruikt en het voldeed prima, zo zelfs dat het slingeren van heidehoning een plezier wordt”. Als er leden zijn die er belang in stellen, kunnen ze zich tot bovenstaand adres wenden.

terrein van de medicus en het zou niet verantwoord zijn als een leek hier van raad zou dienen. De gewone huismiddeltjes, als onmiddellijke aanwending van ijskoud water of betten met alcohol, dan wel de gestoken plaats zo sterk mogelijk verhitten (zonder te branden) zullen hier wel geen uitkomst geven. Houd u dus aan het advies van de dokter.

S.

Vraag 31:

Hoe lang roept een koningin?

Hoe lang roept een koningin? Hoe lang kan een jonge koningin blijven roepen? Doet ze dit ook nog nadat de overige koninginncellen zijn weggebroken?

J. O. te E.

Een jonge koningin blijft soms nog enige dagen roepen nadat haar mededingsters zijn gedood of op andere wijze zijn verwijderd. Men heeft zelfs wel eens een oude moeder horen (en zien) roepen, maar iets dergelijks moet toch wel tot de hoge uitzonderingen worden gerekend.

Als regel is het roepen afgelopen, zodra de jonge koningin als enige koningin in het volk aanwezig is en er geen doppen meer zijn.

S.

Vraag 32:

Koolzaad op veengrond. Ladinoklaver

1. Wegens het ontbreken van koolzaad in de Haarlemmermeeren Ypolders, zijn we dit jaar met onze volken naar een perceel koolzaad gereisd in Noorden bij Nieuwkoop. Ondanks het gunstige weer was de opbrengst erg teleurstellend. Er stonden ongeveer 70 volken op 12 ha, wat toch volgens ons niet te veel was. Kan de oorzaak van deze slechte oogst gelegen zijn in het feit, dat het koolzaad geteeld werd op veengrond? Heeft u daar misschien wel eens van gehoord, dat het gewas dan minder goed honingt?

2. Op zoek naar een dracht op witte klaver in de Haarlemmermeerpolder troffen we een boer, die een perceel zgn. Ladinoklaver had ingezaaid. Achteraf hoorde ik, dat dit als groenbemesting geteeld wordt, door een ander gewas heen, b.v. tarwe. Weet u ook of deze klaversoort tot de goede drachtplanten behoort en wanneer ze bloeit?

G. v. S. te A.

1. Koolzaad honingt het overvloedigst op nieuwe kleigrond, bijv. nieuwe polders, waarvan de grond uit klei bestaat. Dit honigen wordt langzamerhand wel minder, maar op kleigrond blijft koolzaad een drachtbron bij uitnemendheid. Koolzaad

Dr. Ir. A. Minderhoud met pensioen

Bij Koninklijk Besluit van 13 mei 1959, no. 20 is aan de heer Dr. Ir. A. Minderhoud te Wageningen op zijn verzoek met ingang van 1 oktober 1959 eervol ontslag verleend als rijksbijenteeltconsulent, onder dankbetuiging voor de bewezen diensten. De heer Minderhoud, die op 21 september 1894 werd geboren, trad in 1919 in overheidsdienst als tijdelijk aspirant rijks tuinbouwleraar, ten einde de rijksbijenteeltconsulent te Wageningen te assisteren. In 1920 werd hij benoemd tot adjunct-rijksbijenteeltconsulent en in 1921 tot rijksbijenteeltconsulent te Wageningen. Hij promoveerde op een proefschrift „De wijze waarop de honingbij haar voedsel verzamelt”. Aan de landbouwhogeschool gaf hij cursussen in de bijenteelt resp. de zijderupsenteelt. Zijn grote deskundigheid ten aanzien van de bijen kwam ook de land- en tuinbouw ten goede. Zo bevorderde hij het gebruik van bijen voor de bestuiving bij landbouwgewassen en in de fruitteelt. De heer Minderhoud is officier in de orde van Oranje-Nassau.

op veen of zand geeft belangrijk minder honing en gaat in dat opzicht ook nog sneller in waarde achteruit. Bestaat de ondergrond (onder het veen of het zand en niet te diep) echter uit klei, dan staan de kansen weer veel beter en behoeft de dracht vaak niet onder te doen voor koolzaad op klare klei.

2. Ladinoklaver of Lodi-klaver is een klaversoort, welke in Amerika veel wordt verbouwd voor groenvoer en hooi. Hij is oorspronkelijk afkomstig uit Italië (Lodi, bij Milaan). Hij groeit snel met lange stengels en grote bloemhoofdjes; bloeit juni-juli. Of deze klaver hier goed honigt is mij niet bekend; hij wordt in Nederland tot dusverre zeer weinig geteeld.

S.

KOMKOMMERKWESTIE

Naar aanleiding van uw bovengenoemde schrijven, delen wij u het volgende mede. Over de vraag, of het wenselijk is een verordening op het houden van bijen, als door u bedoeld, vast te stellen, hebben wij het advies ingewonnen van de ABTB te Arnhem, de Vereniging tot bevordering der bijenteelt in Nederland te Wageningen, de CBTE te 's-Gravenhage, de Rijkstuinbouwconsulent te Utrecht en het Utrechtsche Landbouwenootschap te Utrecht.

Voorts is nog een advies binnengekomen van de Nederlandse Fruittelers-organisatie te 's-Gravenhage.

Nadat deze adviezen waren uitgebracht hebben wij de kwestie — onder overlegging van deze adviezen — aan de Raad dezer Gemeente voorgelegd.

In zijn vergadering van 27 april 1959 heeft de Raad besloten niet tot de vaststelling van een dergelijke verordening over te gaan en wel om de volgende redenen:

1. in deze gemeente beslaat de fruitteelt een oppervlakte van 375 ha, de groente-teelt 200 ha, waarvan 24 ha onder glas en de bloementeelt 7 ha; de fruitteelt wordt geschaad door een verbod op het houden van bijen, de groente-teelt echter slechts ten dele gebaat;
2. de bijenhouders worden door zulk een verbod ten zeerste gehandicapt, met als gevolg vermindering van de animo voor de zo onmisbare bijenhoudertij;
3. er bestaat geen overeenstemming over de vraag, of de bijen inderdaad oorzaak zijn van de gewraakte zaadkoppvorming;
4. er zijn andere middelen om het gewraakte euvel te bestrijden:

a. de komkommertelers kunnen het bijenbezoek voor een goed deel verhinderen door het aanbrengen van fijn gaas boven de luchtramen van kassen en warenhuizen, door het wegnemen van de mannelijke bloemen en door het planten van voor de bijen aantrekkelijke (honingge-vende) gewassen;

b. gezien de veelzijdigheid van de tuinbouw in de gemeente is een overeenkomst op vrijwillige basis tussen komkommertelers en fruit-telers-inkers veel juistere dan een in-gruppen van gemeentewege.

Afschrift van dit schrijven hebben wij ge-zonden aan:

1. het hoofdbestuur van de ABTB te Arn-hem;
2. de Vereniging tot bevordering der bijenteelt in Nederland te Wageningen;
3. het hoofdbestuur van de CBTE te 's-Gravenhage;
4. de Rijkstuinbouwconsulent te Utrecht;
5. het Utrechts Landbouwenootschap te Utrecht;
6. het hoofdbestuur van de Nederlandse Fruittelers-organisatie te 's-Graven-hage.

Burgemeester en Wethouders van Vleuten-De Meern,

De Burgemeester,
w.g. VAN DER HEIDE
De Secretaris,
w.g. J. G. VERSTEEG

voor afschrift,
de Secretaris van Vleuten-De Meern

Uit de

Afdelingen

KRING FRIESLAND

De kring Friesland vergaderde op 23 mei te Heerenveen onder voorzitterschap van de heer Wind uit Sneek.

In zijn openingswoord herdenkt de voor-zitter het medebestuurslid, de heer Keet-lapper, die tengevolge van een verkeers-ongeval is overleden. Hij was een eenvou-dig persoon, een trouw lid, iemand op wie nimmer tevergeefs een beroep werd ge-daan, ondanks zijn hoge leeftijd nog steeds een actief deelnemer op het gebied der imkerij. Hij was drager van de medaille als lid van verdienste van onze verenig-ing, een welverdiende onderscheiding. Het deed ons leed dat hij op deze manier van ons is gescheiden.

In de vacature Keetlapper werd de heer Hiemstra van de afdeling Beeststerzwaag benoemd.

Voorstellen algemene vergadering en concept huishoudelijk reglement werden uitvoerig besproken.

Omdat steeds door leden honing tegen veel te lage prijs wordt verkocht wordt een richtprijs voor honing vastgesteld, nl. minimumprijs f 1,50 per pot plus statie-geld en aan wederverkopers f 1,20 per pot plus statiegeld.

Niet voor alle volken is een plaats bij het koolzaad gevonden. In het noorden is bijna niets uitgezaaid en we missen daardoor een belangrijke drachtbron. Nu maar hopen op een mooie zomer met goede dracht.

J. BROUWER, secr.

AFD. SCHOUWEN EN DUIVELAND

Op 26 en 27 mei waren de Rijksbijenteelt-consulent Ir. Mommers en diens assistent de heer v. Willegen, weer op Schouwen en Duiveland om onze 2-daagse excursie te leiden. Het koude weer maakte het echter onmogelijk op de normale wijze de volken te behandelen. Hoewel dit geen succes is geworden mogen we wel terug-zien op een zeer geslaagde zomervergade-ring.

In zijn openingswoord heette de voorzitter allen hartelijk welkom, in het bijzonder Ir. Mommers en de heer v. Willegen. Spr. vond het jammer dat niet meer leden uit

de westhoek aanwezig waren. Ook is het te betreuren dat er hier op het eiland een 5-tal imkers behoorlijk schade hebben geleden door bespuiting van koolzaad zonder voorafgaande waarschuwing. Verder werden definitieve plannen gemaakt in overleg met Ir. Mommers betreffende de voorgenomen excursie naar de proefbijen-stand „Ambrosiushoeve” te Hilvarenbeek, waar ongeveer 200 volken staan. Besloten werd om 13 juni a.s. te gaan.

Hierna draaide de heer v. Willegen de film „Bijenhouden met succes”. Na deze film gaf Ir. Mommers een duidelijke toe-lichting. Vooral het maken van de veger werd uitvoerig behandeld. Voorts wees spr. er op dat gezien de grote massa klaver welke op het eiland staat hier zeker tienmaal zoveel bijenvolken zouden kunnen staan. Vervolgens werd als eerste in Zee-land de Canadese film „Honing, bijen en bestuiving” vertoond, eveneens een goede film doch met Engels commentaar.

Hierna sloot de voorzitter deze prettige en leerzame vergadering, waarbij hij de hoop uitsprak volgend jaar weer op de medewerking van Ir. Mommers en de heer v. Willegen te mogen rekenen.

J. FLUIJT, secr.

AFD. ENSCHEDE

Zaterdag, 6 juni l.l. hield onze afdeling met enkele leden van de afd. Haaksber-gen een excursie naar de bijenstand „De Klaverbloem” van de heer Jansen te Zelhem.

De heer Jansen heeft een stand met 75 bijenvolken, waarvan de meesten gehuis-vest zijn in Albertikasten (achterbehande-ling).

Van deze bijenvolken, die eerst naar het fruit en daarna naar het koolzaad waren geweest, werd van één kast de honing afgenomen en geslingerd in een radiaal-slinger; in deze elektrisch gedreven slin-ger kunnen 18 broedramen tegelijk geslin-gerd worden, zonder dat de raampjes ge-keerd behoeven te worden.

Onder het gebruik van een kopje thee, ons welwillend aangeboden door mevr. Jansen, werd nog eens gezellig nagekeu-veld. Al met al een prettige middag.

OOGST EN DRACHT

SOEST, 18 juni 1959 — 25 mei werden de volken die op het fruit hadden gestaan de Flevopolder ingebracht op de moeras-andijvie (32 stuks). Van deze volken wa-ren sterke dubbele vegers gemaakt met oude moeren. De overige volken waren op één dop gezet. Bij een eventuele mis-lukking zijn thuis enige 3- en 5-raamskast-jes bevolkt om deze volkes bij mislukking in te kunnen voeren in de grote volken. 30 mei werden de volken die op het koolzaad hadden gestaan naar de polder gebracht en op dezelfde manier behandeld. Tot en met heden hebben deze volken 40—60 pond honing geleverd. Materiaal is bij deze drachten een factor van be-tekenis.

G. H. GRIJZE

SOEST, 20 mei 1959 — 4 april werden 33 volken naar het fruit gebracht in de Be-tuwe (Buren en omgeving). De bloei van het fruit zette zeer vroeg in, wat tot ge-volg had dat de volksterkte nog niet op peil was. Toch was de dracht door het mooie weer goed te noemen. De volken zijn 15 mei weer naar Soest gehaald en gaven 20 à 22 pond honing per volk.

25 april werden 41 volken naar het kool-zaad in de Flevopolder gebracht. Die morgen bij aankomst in de polder bleken er 9 auto's vol met bijen aan het lossen te zijn. Ik zag de afd. Coevorden, Nijme-gen, enz., enz. Het koolzaad stond er prachtig bij en al was het plaatsen dan soms moeilijk (50 meter volken dragen is niet prettig), alles verliep vlot. Na een week waren er reeds kasten die ruimtegebrek hadden. Er heen met mate-riaal. Nieuw kunstraat werd vlot uitge-bouwd en het weer, och wat een weertje. Aangezien ook de moerasandijvie begon te gelen, hebben wij de volken 19 mei teruggehaald.

Vijftig lege kasten dragen is vlug gebeurd. Maar toen: met kasten die 100 pond wogen was het een zwaar kar-wel. Maar met zo'n dracht en met zulke volken en honing thuis komen is een lust. Er is daar ongeveer 40 tot 80 pond kool-zaadhoning gewonnen.

G. H. GRIJZE

EGMOND-BINNEN, 19 juni 1959 — De drachtloze periode duurt in onze omge-ving nog voort. De droogte en betrekke-lijk koude wind heeft hier veel invloed op. De bevruchting van jonge koninginnen achter in mei geboren, is door deze weers-omstandigheden ook slecht verlopen. Kon-inginnen van 29 mei en 31 mei lopen thans (19 juni) nog onbevrucht in enkele kasten. Ze zullen nu als proefexemplaren voor de kunstmatige inseminatie dienst doen. Een ervan is na kunstmatige insemi-natie reeds aan de leg. Hopelijk volgen er nog meer. Jonge koninginnen van 24 tot en met 27 mei geboren, hebben een betere tijd getroffen en zijn na natuurlijke bevruchting aan de leg en hebben reeds een mooi broednest. Wat de oogst betreft is het wachten op de witte klaver. Wat zullen bij voortdurende droogte de resul-taten zijn?

A. v. d. BERG

WOLVEGA, 19 juni 1959 — Alle imkers, die dit voorjaar hun bijenvolken naar de Flevopolder gebracht hebben, zullen het ongetwijfeld met me eens zijn, dat 1959 tot één van de beste honingjaren zal worden gerekend.

Toen ik het vorige berichtje van Oogst en Dracht inzend, kon ik nog niet weten dat we tweemaal van het koolzaad zouden slingeren. En nog minder kon het me bekend zijn, dat na het koolzaad de moerasandijvie er voor zorgen zou dat voor de derde keer geoogst kon worden. En nog steeds bloeit de moerasandijvie! Hoe groot de gemiddelde oogsten dit jaar per volk zullen zijn, is nog niet met zekerheid te zeggen. Wel staat vast, dat heel wat imkers hun voorraad honingbussen moe-ten aanvullen!

Of het met de jonge koninginnen ook zo vlot zal gaan, weet ik op het moment nog niet. Wel bleken de meeste volken op de dertiende dag, na het maken van de kunstzwermen, alle overvloedige moerdop-

pen verwijderd te hebben. Een oude imker verzekerde me dat met zulk mooi weer en zo'n dracht de volken ons met de jonge moeren geen moeilijkheden zouden geven. Ik hoop dat hij, na mijn inspectie over een paar dagen, gelijk zal hebben.

TH. BAAS

NIJMEGEN, 18 juni 1959 — In mijn vorig overzicht waren de gegevens omtrent de dracht in de Flevo-polder nog niet geheel bekend. Thans kan worden gemeld dat de oogst van 35 tot 50 pond bedroeg. Er was zelfs een uitschieter die 63 pond uit een kast wist te halen, maar dat was dan ook de leider van de club, die het goede voorbeeld moet geven. Overigens bleef de dracht in juni beneden normaal. De acasia verwaaide, koren-bloemen en witte klaver verdroogden en voorts was de bloeitijd van allerlei gewassen over het algemeen veel te kort. De grote vraag blijft hier: wat zal de linde doen? Meestal is dit onze beste honinggever, maar zonder wat regen zal hij er dit jaar wel niet veel van terecht brengen.

A. SMITS

DEN HAAG, duinrand ten zuiden van de Scheveningse haven, 19 juni 1959 — De laatste week van mei en de eerste week van juni was hier nog wat dracht, althans zo, dat de bijen zich behoorlijk konden onderhouden. De laatste bloei van de esdoorn gaf nog wat honing, daarna kwamen de sierheesters en de sierbomen in bloei, welke eveneens druk werden bevolgen. De duin flora is nu aan de beurt, maar deze is thans nog niet zo ver gevorderd, dat zij voor de bijen van betekenis is. De tweede en derde week van juni waren vrijwel drachtloos en volken zonder voorraad moesten gevoerd worden. Zolang de vlier bloeit is hier vrijwel niets te halen. De volken, die naar het koolzaad in de Flevo-polder zijn geweest, kwamen op 23

mei loodzwaar terug. Alle bovenkamers waren praktisch tot het laatste celletje verzegeld en er waren maar heel weinig volken, welke zwermachtig waren. De meeste hadden nog niet eens doppen aangezet en de volken waren buitengewoon sterk. Hier werd weer de regel bevestigd dat zeer zware dracht de zwermrij opschort.

F. SLOT

EPE, 20 juni 1959 — De meeste volken van onze afdeling zijn op 16 mei naar de Flevo-polder op de moerasandijvie gebracht en 10 juni zijn ze weer thuisgekomen. Hoewel het weer in deze periode goed zonnig was, was de wind vaak noord of noordoost en iets te koud, maar de oogst was zeer goed. De haaldrift was zo groot dat de zwermneiging heel gering was. Zwaar van honing en broed en met veel bijen zijn de volken thuis gekomen; ze gaven 25 tot 60 pond goede honing. Gedurende de terugreis was het gelukkig erg koud en minderig. En we waren blij dat de zware volken tenslotte boven op de dijk stonden: vele handen maakten hier licht werk.

JAC. PRUIM

BIJEN- EN HONINGMARKT TE EPE Woensdag, 5 augustus 1959

Veel honing is er dit jaar gewonnen en dat is prettig. Prettiger is, dat u de honing ook dit jaar weer kunt verkopen. Kom daarom op de bijen- en honingmarkt in Epe. Dat de honingreclame via de geluidsinstallatie goed heeft gewerkt is een bewezen feit. Weet u de cijfers nog?

	Aanvoer	verkoop honing
1956	600p.	275 p. 45% v. d. aanvoer
1957	900 p.	450 p. 50% v. d. aanvoer
1958	1097 p.	732 p. ± 70% v. d. aanvoer

Het kan nog beter. Op naar de 2000 pond aanvoer. Wij zorgen voor de reclame. Er

is vraag naar bijenvolken. Voer daarom zoveel mogelijk volken aan. Dat stimuleert het bezoek aan de markt.

Verder is van belang:

dat de opening zal plaats hebben om 10 uur v.m. door de Edelachtb. heer burgemeester C. N. Renken;

dat gedurende de marktdag (op woensdag gelijk met de gewone markt) op gezette tijden via de geluidsinstallatie, hoorbaar op de gewone markt, reclame zal worden gemaakt voor de honing en voor het imker worden;

dat voor imkersartikelen zijn vertegenwoordigd: 't Bijenhuis uit Wageningen en H. T. v. Dam uit Jubbega;

dat er observatiekasten aanwezig zullen zijn van 't Bijenhuis en H. T. v. Dam uit Jubbega;

dat de radio zal worden uitgenodigd voor een reportage;

dat er drie prijzen worden uitgelooft voor het beste kastvolk, 3 prijzen voor het beste korfvolk (1e prijs f 7,50, 2e prijs f 5,—, 3e prijs f 2,50); 1 prijs voor het grootste aantal kasten aangevoerd f 5,—; 1 prijs van f 5,— voor het grootste aantal korven aangevoerd;

dat de honing zal worden gekeurd volgens het systeem van de Nationale Honingtentoonstelling, zodat iedere inzender een prijs kan behalen;

dat er een verloting zal worden gehouden met aantrekkelijke prijzen;

dat wij gaarne op aanvraag een keuringsreglement sturen met verdere benodigdheden voor de markt.

Voor de Commissie,

W. GROENEWOLD, Ericaweg 5, Epe
Tel. 0 6780—806.

BIJENMARKTEN

14 juli: Veenendaal

5 augustus: Epe (Bijen, was en honing)

8 augustus: Zutphen (honingmarkt)

3 oktober: Zutphen (honingmarkt)

SPEURBIJTJES

TE KOOP GEVRAAGD: bijenzwermen. Brieven met opgave prijs en gew. onder letter R bureau van dit blad.

TE KOOP GEVRAAGD: alle soorten Nederlandse bijenhoning. Monsters met opgave van prijs en kwantum zenden aan: Bijenhouderij-Honinghandel Joziasse, Dorpsstraat 53, Serooskerke (W.), Zeeland. Tel. 0 1189—327.

TE KOOP: prima bijenvolken op 6 ramen en in korven; nieuwe zesraamskastjes met ramen f 4,50, en gebr. Simplexkasten compleet, uitgeb. ramen. Van ouds bekend: H. Brulleman, Zandpad 42, Breukelen. Tel. 0 3462—303.

TE KOOP AANGEBODEN: koolzaad-, moerasandijvie- en klaverhoning; metalen honingvaten, met deksel, inhoud 300 kg, f 10,— per stuk; 50 honingbusjes met hengsel (2½ kg) à f 0,80 per stuk; partij voerhoning (150 kg) à f 1,— per kg. **TE KOOP GEVRAAGD:** een drieraams honingslinger, alsmede ruwe en gezuiverde bijenwas. Bijenstand „De Bijenkorf“, Baarn, Faas-Eliaslaan 10. Tel. 0 2954-4266.

GEVRAAGD: alle soorten inlandse bijenhoning, ruwe en zuivere bijenwas. Honing en Waszemerij „Arkadia“, annex Chemische Kaarsen Industrie, Lochem. Tel. 0 6730—1827.

TE KOOP: 8 goede, gebruikte kasten, broed- en honingkamers, ± 500 gebruikte ramen, eenvoudige 2-raams honingslinger, e.a.b. Rabarberstraat 98, Den Haag.

TE KOOP: 3 V.S. en 2 dubbelwandige 5-raams kasten, alle bevolkt. J. C. Thomasse, Stadhouderslaan 40, Soestdijk.

TE KOOP: 10 prima bevolkte V.S.-kasten, waarvan enkele als nieuw. F. v. d. Lagemaat, Arnhemseweg 117, Apeldoorn.

WIJ HEBBEN nog enige gebruikte simplexkasten met rooster, stomat en glazen voerballen te koop. Alleen persoonlijk bezoek. Bijenhuis, Wageningen.

Een winterlezing

Een cursus voor beginners

Een cursus voor gevorderden

Een speciale cursus

Daarvoor kunt u tot 1 sept. subsidie aanvragen. Zie de gegevens op blz. 93 van het vorige nummer.

U weet natuurlijk

dat wij alles leveren op het gebied van de bijenteelt tegen de laagst mogelijke prijzen als:

- * Simplex kasten
- * Korven
- * Gereedschappen voor de zwermbehoefden
- * Bussen en flacons voor Uw honing
- * Honingslingers van 2 tot 4 ramen
- * Kunstraat
- * Ramen
- * Blikjes, enz., enz.

Onze uitgebreide prijslijst is reeds klaar. Indien U deze even aanvraagt zenden wij U die gratis toe.

Ook komen wij weer op de te houden bijenmarkten met een ruime sortering bijenmaterialen. Tevens kunt U dan Uw ruwe en zuivere was weer bij ons inleveren tegen kunstraat. Wij maken U er tevens even op attent dat wij alleen kunstraat leveren, gemaakt van 100 procent zuivere inlandse bijenwas.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & ZN

JUBBEGA (Fr.)

TELEFOON 05165-382